Téma: **SZAKPOLITIKAI MONITORING**

Kultúrpolitika

Időszak: ***2013. negyedik negyedév***

Dátum: ***2013. december 17.***

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú szerződés teljesítésére készült.

Tartalomjegyzék

I. Vezetői összefoglaló 2

II. Kormányzati kultúra politika társadalmi megítélése 5

III. Intézményi struktúra és finanszírozás 11

III.1. 2014-es Költségvetés 11

III.2. Zeneakadémia 20

III.3. Erkel Színház 24

III.4. Hungária Cirkuszcsarnok 26

IV. Konfliktusok 28

IV.1. Berlini konferencia a színházi szakma átalakulásáról 28

IV.2. Nemzet Művésze Díj 31

V. A magyar kultúrpolitika nemzetközi megítélése 34

VI. Elemzések 36

VI.1. Kulturális közfoglalkoztatási program 36

VI.2. A magyar kultúrdiplomácia kiemelkedő sikere: az új Magyar Intézet Pekingben 41

I. Vezetői összefoglaló

Mind az elmúlt negyedévet, mind az elmúlt egy évet megvizsgálva kijelenthetjük, hogy jelentősen javult a kormányzati kultúrpolitika megítélése a választópolgárok körében. A vizsgált időszakban a kormányzati politikát összességében inkább pozitívnak értékelők száma majdnem 10 százalékkal nőtt, míg az azt inkább negatívan értékelők száma kicsit több mint 3 százalékkal csökkent. Éves szinten az eredmény még szembetűnőbb, hiszen az elmúlt év folyamán a kultúrpolitikát negatívan értékelők tábora 25 százalékkal csökkent, míg a kormányzati politikát inkább pozitívan értékelők száma több mint 30 százalékkal nőtt. A válaszadók pártpreferenciáját megvizsgálva megállapítható, hogy a javulás főként a jobboldali pártok szimpatizánsainak a tavalyinál szignifikánsan kedvezőbb értékelésének köszönhető, így összefüggésben lehet azzal a tényezővel, hogy 11 százalékkal nőtt azok száma, akik nemzetinek értékelik a kormányzat kultúra politikáját. A javulás számos tényezővel magyarázható. Egyrészt az idei év folyamán a kulturális tárca több anyagi erőforrással rendelkezett, ami lehetővé tette több, nagyobb volumenű rendezvény és projekt megvalósítását. Másrészt az utolsó negyedévben a területet elkerülték az előző évben jellemző konfliktusok és botrányok. Harmadrészt pedig az ősz folyamán átadásra került több magas presztízsértékű kulturális intézmény, amely megerősíthette a választók bizalmát a kormányzati kultúrpolitikában.

Folytatva az idei tendenciát, jövőre is nő a kulturális tárca költségvetése. Jövőre 17 milliárd forinttal nőnek az állam kulturális kiadásai, és 2,4 milliárddal növekszik a kulturális államtitkárság költségvetése is. Többlettámogatásban részesül majd többek között a Magyar Művészeti Akadémia, az Állami Operaház, az egyházi közgyűjtemények és a határon túli magyarság szervezetei is. Véleményünk szerint a kulturális tárca költségvetésének kiemelt támogatása továbbra is indokolt lehet, hiszen olyan területről van szó, melynek támogatásával – párthovatartozástól függetlenül – a választók többsége egyetért. Illetve érdemes kiemelni, hogy jelenleg Magyarország GDP arányosan relatíve még mindig sokkal kevesebbet költ kultúrára, mint a válság előtt. Ennek is köszönhető, hogy sajnos a régióban jelenleg Magyarországon a legalacsonyabb a kulturális javakhoz való hozzáférés szintje.

Az utolsó negyedévben több kulturális presztízsberuházás is elkészült, melyek szerepet játszhattak a kormányzat kultúrpolitikájának pozitív értékelésében. Átadásra került többek

között a Zeneakadémia 13 milliárd forintból felújított épülete, amely Budapestet ismét zenei nagyhatalommá teheti. Szintén felújításra került az Erkel Színház, amely az Operaház színvonalán, de méltányosabb helyárakon kínálhat majd kulturális eseményeket a társadalom szélesebb rétegeinek. Átadásra került még a Hungária Cirkuszcsarnok is, mely a közeljövőben Közép-Európa regionális artista-utánpótlási központjává válhat, hiszen a térségben jelenleg nincsen más, ilyen méretű és korszerű létesítmény.

A kultúra területét ebben a negyedévben elkerülték az ágazatra az elmúlt időszakban jellemző nagyobb konfliktusok és botrányok. Az elemzésben szereplő berlini magyar színházak helyzetét taglaló konferencia inkább nemzetközi kontextusban érdekes, hiszen rámutat arra, hogy bár Magyarországon enyhülni látszik a „kultúrharc", ez még nem feltétlenül érződik az ország nemzetközi megítélésében, és ez a dichotómia később konfliktusokhoz is vezethet. A Nemzet Színésze Díj pedig azért lehet érdekes, mert a baloldal bizonyos szereplőinek megnyilvánulása alapján a jövőben szintén potenciális konfliktusteremtő tényező lehet.

A magyar kultúrpolitika megítélése a nemzetközi sajtóban bár javult valamelyest az elmúlt negyedévhez képest, összességében még mindig inkább negatívnak mondható. A magyar kultúra helyzetével főként a német és osztrák sajtó foglalkozik, és beszámolóik hangvétele még mindig kritikus. Pozitívum ugyanakkor, hogy az angolszász sajtóban a vizsgált időszakban nem jelent meg negatív hír az ország kultúrpolitikájáról, és a brit illetve amerikai média különös figyelmet szentelt a fontosabb kulturális beruházásokra, mint például a Zeneakadémia átadására. Ezen beszámolók hangvétele összességében pozitív volt, és a híradások kiemelték az ország kulturális gazdagságát.

Novemberben elindult a kormányzat legújabb közmunkaprogramja kulturális közfoglalkoztatás névvel. A programban, melyet a Nemzeti Művelődési Intézet koordinál, jelenleg a magyarországi települések harmada, és mintegy 4000 ember vesz részt. Az új közmunkaprogram nagy segítség lesz a munkaerőhiánnyal küszködő kistelepülési kulturális intézmények, könyvtárak művelődési házak számára, hiszen a közfoglalkoztatottak bérét teljes egészében a kormányzat fizeti. A program így amellett, hogy elősegíti a magasabb végzettségű munkanélküliek munkapiacra való visszatérését, felpezsdítheti a helyi kulturális életet is. A helyi kulturális élet gazdagításával pedig megállítható, vagy legalábbis jelentősen mérsékelhető a helyi közösségek atomizálódása illetve a munkaerő-kiáramlás. Elmondható,

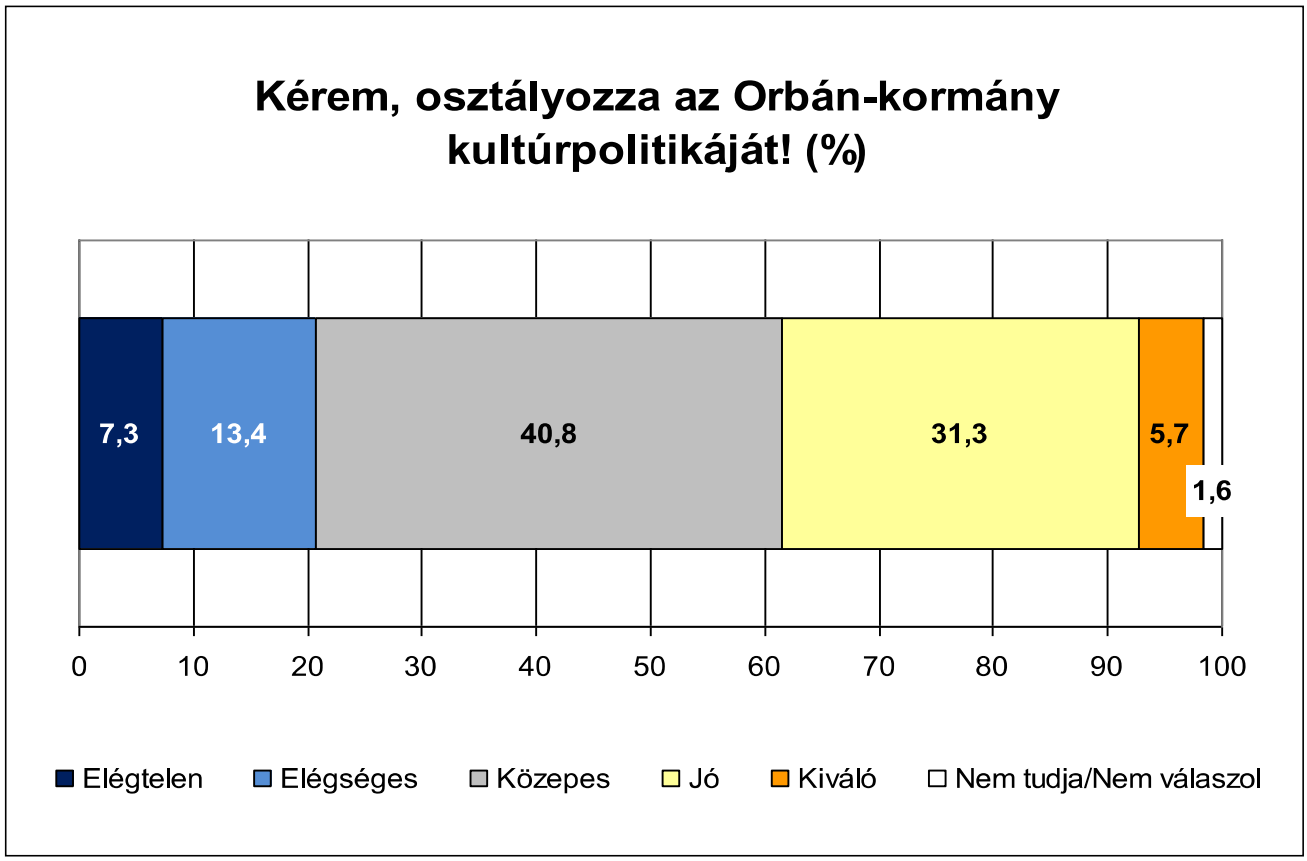
hogy a sajtó és a résztvevő szervezetek visszajelzései alapján a program egyelőre népszerű és jól működik.

November 15-én átadásra került a Pekingi Magyar Intézet, mely a magyar kultúrdiplomácia jelentős sikereként értékelhető, hiszen Magyarország az első közép-kelet európai és a harmadik uniós ország, amelynek sikerült ilyen megállapodást kötnie a kínai állammal. Az Intézet fontos szerepet játszhat a keleti nyitás programjának továbbfejlesztésében, illetve alapvető hídfőállása lehet a magyar érdekérvényesítésének a régióban. A pekingi Kulturális Intézet azonban csak az első lépcsőfoka a magyar kultúrdiplomácia kormányzat által tervezett ambiciózus kiterjesztésének, amelyet a következő évben számos új intézet követ majd. Ennek köszönhetően már december 17-én megnyílt az Isztambuli Intézet, és a jövő év elején intézet nyílik majd Zágrábban és Belgrádban is. A következő kormányzati ciklusban pedig további intézetek nyitása a cél, többek között Bakuban, az Azerbajdzsáni Köztársaságban, Asztanában, a Kazah Köztársaságban, Kolozsváron, Romániában, Szarajevóban, Bosznia-Hercegovinában, valamint Tiranában, Albániában. Ezzel az intézményi kiterjesztéssel Magyarország valódi kultúrdiplomáciai nagyhatalommá válhat a térségben.

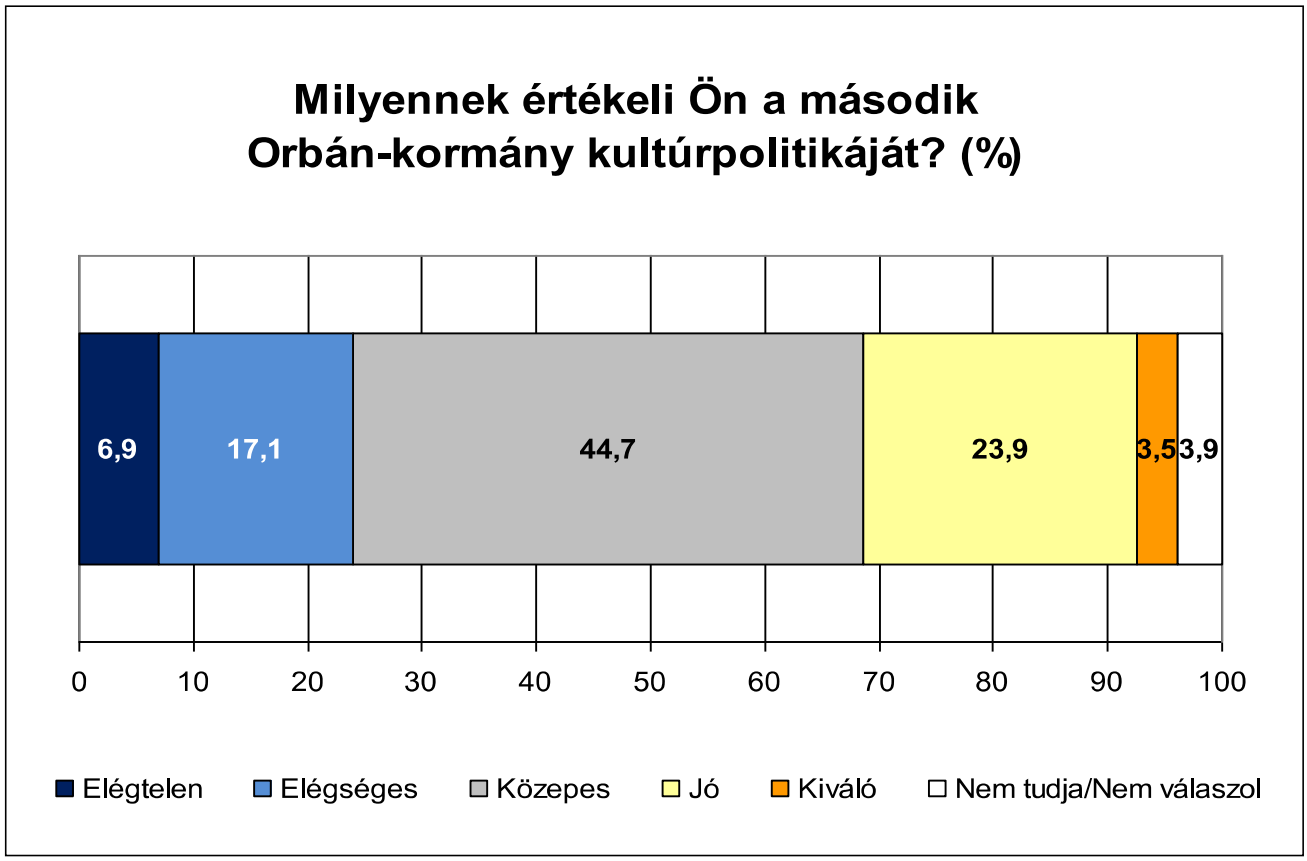
II. Kormányzati kultúra politika társadalmi megítélése

A Századvég által készített közvélemény-kutatás alapján megállapíthatjuk, hogy a választópolgárok körében jelentősen javult a második Orbán-kormány kultúrpolitikájának megítélése az elmúlt negyedévben. Míg az idei év szeptemberében készített kutatásban a válaszadók még 44,7 százaléka közepesnek, 23,9 százaléka jónak, és 3,53 százaléka kitűnőnek osztályozta a kormány kultúrpolitikáját, addig a novemberben készített felmérésben a polgároknak már csak a 40,8 százaléka értékelte közepesnek, míg 31,3 százaléka jónak, és 5,7 százaléka pedig kifejezetten kiválónak értékelte a kormányzat politikáját. A kultúrpolitikával elégedetlenek tábora is mérséklődött a vizsgált korszakban, hiszen, bár kevéssel, 6,9 százalékról 7,3 százalékra nőtt a kormány politikáját elégtelenre értékelők száma, az elégségesre értékelők tábora azonban jelentősen, 17,1 százalékról 13,4 százalékra csökkent. Így megállapíthatjuk, hogy míg a kormányzati politikát összességében inkább pozitívnak értékelők száma majdnem 10 százalékkal nőtt, addig az azt inkább negatívan értékelők száma kicsit több mint 3 százalékkal csökkent.

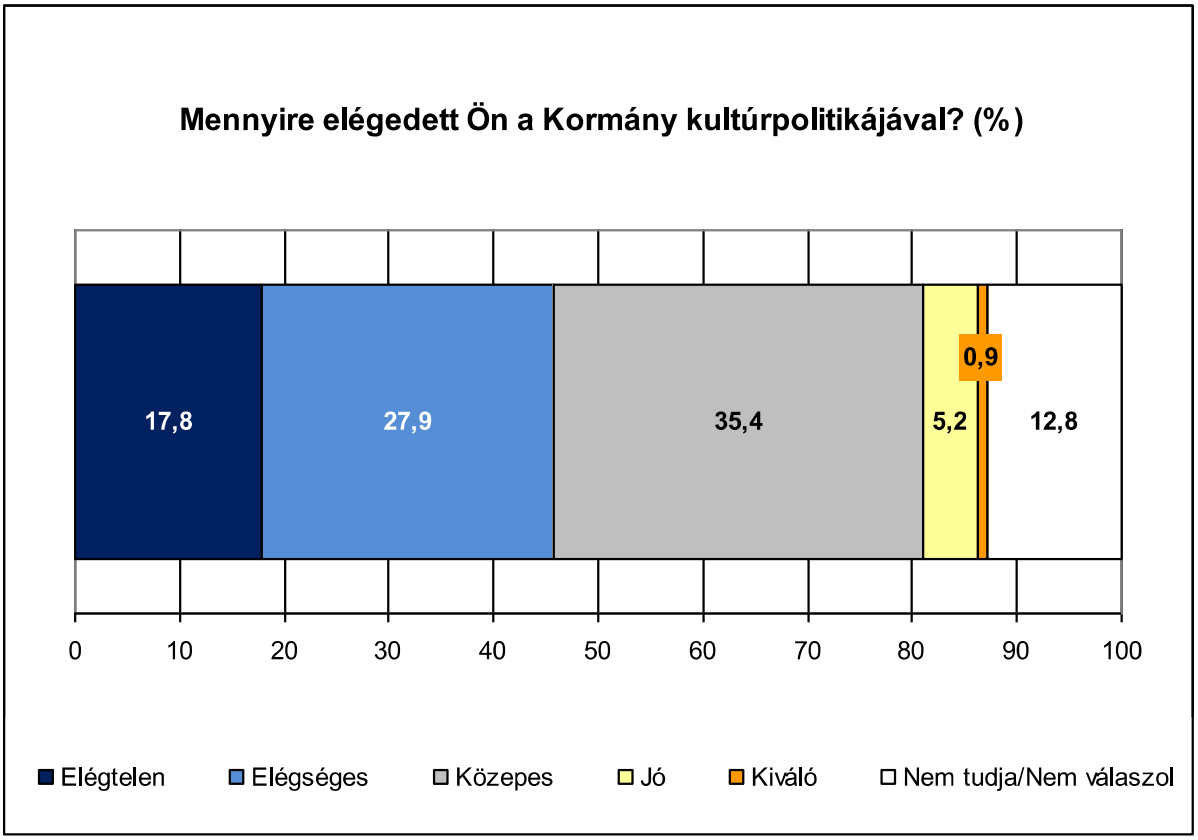
Ha megvizsgáljuk az éves trendet és összevetjük a jelenlegi adatokat az előző év azonos időszakában kapott adatokkal, még kedvezőbb képet kapunk. A Századvég 2012 decemberében készített kutatásában ugyanis a felmérésben résztvevőknek még 17,8 százaléka elégtelennek és további 27,9 százaléka pedig elégségesnek értékelte a kormány kultúrpolitikáját, míg 35,4 százalékuk értékelte közepesnek, mindössze 5,2 százalékuk jónak, és 0,9 százalékuk kiválónak. Így megállapíthatjuk, hogy míg egy év leforgása alatt a kormányzat kultúrpolitikáját inkább negatívan értékelők tábora 25 százalékkal csökkent, 45,7 százalékról 20,7 százalékra, addig a kormányzati politikát inkább pozitívan értékelők száma több mint 30 százalékkal nőtt, 6,1 százalékról 37 százalékra.

adatfelvétel: 2013. november

adatfelvétel: 2013. szeptember

adatfelvétel: 2012. december

A jelenséget a válaszadók pártszimpátiája felől vizsgálva is jelentős változás fedezhető fel. Előző év decemberében természetesen a kormánypárt hívei értékelték a legmagasabbra a kormányzat kultúrpolitikáját, de az ötös skálán még ők is csak átlagosan 3,08-ra, tehát közepesre értékeltek. Az ellenzéki pártok hívei azonban átlagosan közelebb értékelték a ketteshez, tehát az elégségeshez a kormányzat kultúrpolitikáját, illetve két párt szimpatizánsai még ennél is kevesebbre: a Jobbik hívei átlagosan 1,95-re, míg a Demokratikus Koalíció szimpatizánsai 1,94-re értékelték a kormányzatot. Idén novemberben a kormánypárt hívei már átlagosan 3,87-re, tehát inkább jóra értékelték a kormányzat politikáját, míg az ellenzéki pártok hívei (kivéve a DK szimpatizánsokat) már átlagosan közelebb értékelték a közepeshez a kormány kultúrpolitikáját. Szembetűnő, hogy a kormányzati politika megítélése majdnem egy égész pontot javult egy év alatt a jobboldalinak tartott pártok (Fidesz, Jobbik) szimpatizánsai körében. Ebben szerepet játszhatott az is, hogy az elmúlt évben nőtt azok száma, akik úgy értékelik, a kormány

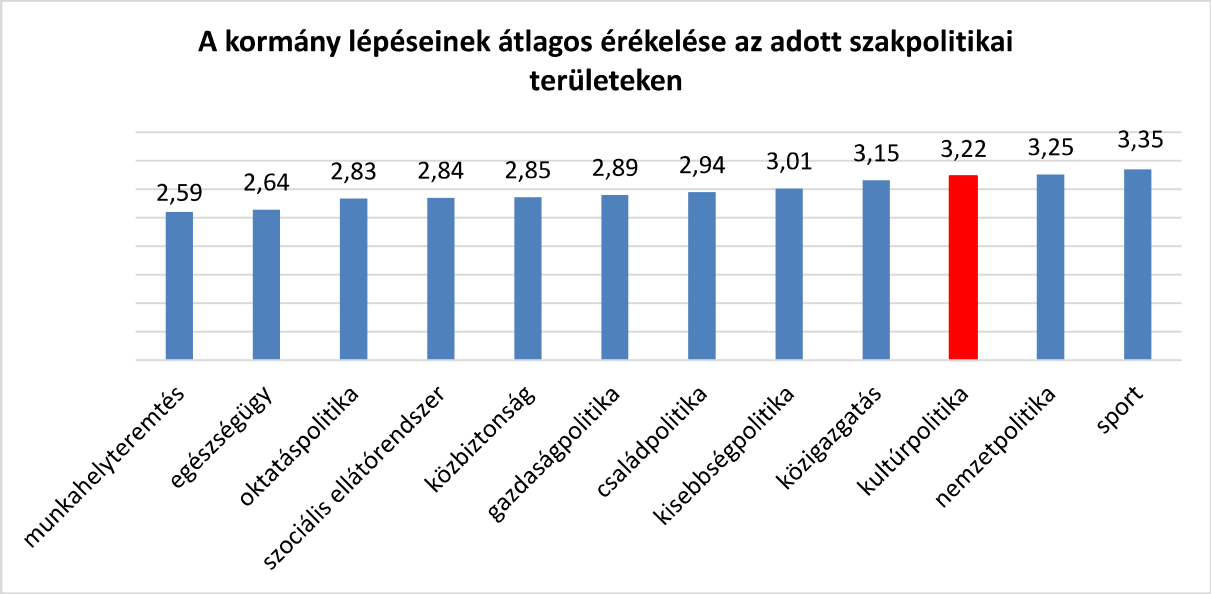
kultúrpolitikája inkább nemzeti, hagyományok felé forduló. Míg tavaly december a megkérdezettek 40,8 százaléka jellemezte a kormányzat politikáját nemzetinek illetve hagyományok felé fordulónak, addig idén novemberben már a válaszadók 51,3 százaléka látta így. Érdekes módon egy év leforgása alatt valamelyest nőtt, 13,9 százalékról 16,1 százalékra azok száma is, akik inkább liberálisnak értékelik a kormányzat kultúrpolitikáját.

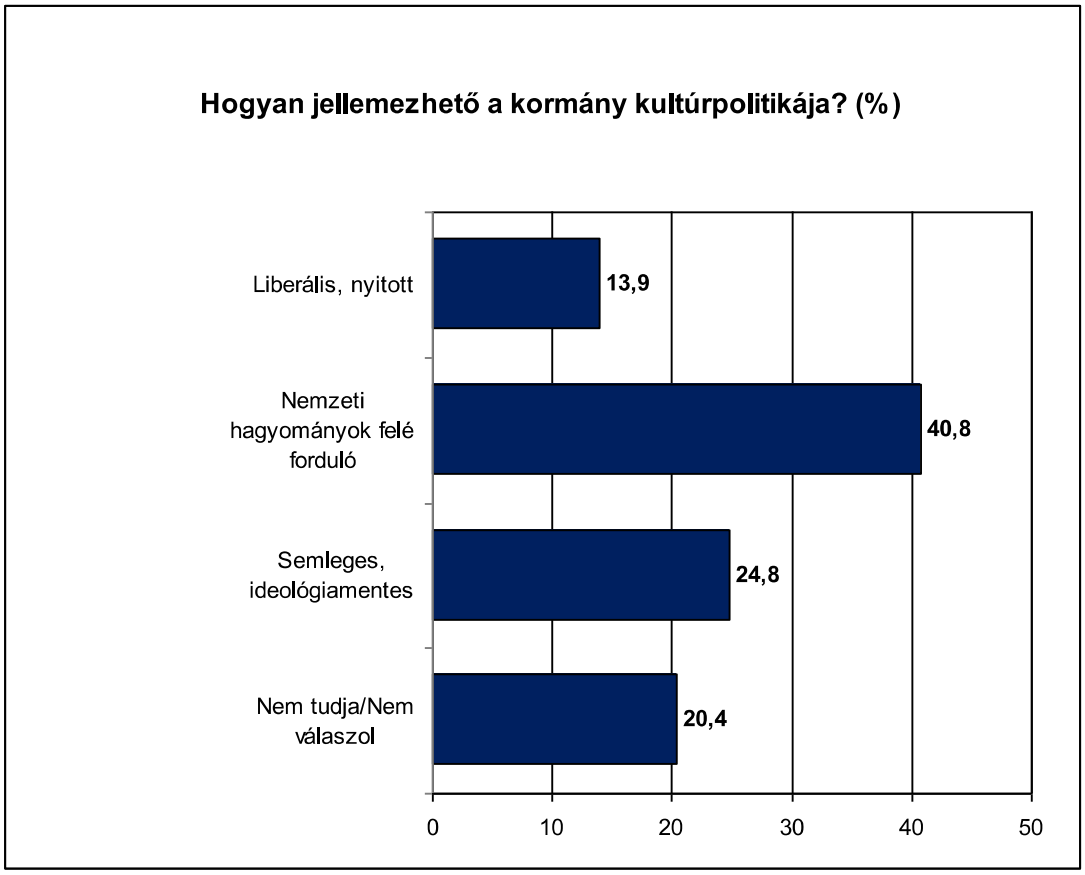
A kormányzati kultúrpolitika értékelése a többi szakpolitikával összevetve is kiemelkedő, hiszen jelenleg a sport és nemzetpolitika után a kormányzat kultúrpolitikáját értékelik a harmadik legjobbra a választópolgárok.

A kultúrpolitika megítélésének e negyedévben tapasztalható pozitív elmozdulása több tényezővel is magyarázható. Egyrészt az idei évben az előző néhány évtől eltérően növekedett az állam kultúrára szánt kiadása, melynek következtében több kulturális program kerülhetett megrendezésre. Másrészt az elmúlt negyedévben elkerülték az ágazatot a nagyobb botrányok és konfliktusok. Míg az előző évben több, a társadalom széles rétegeit elérő konfliktus, például a Nemzeti Színház igazgatóválasztása vagy a Magyar Művészeti Akadémia körüli botrányok jellemezték a kulturális életet, addig ebben a negyedévben a területet elkerülték a komolyabb konfliktusok. Harmadrészt nem elhanyagolható tényező, hogy az utolsó negyedévben több kulturális presztízsberuházás is átadásra került, többek között a Zeneakadémia, az Erkel Színház, illetve a Hungária Cirkuszcsarnok épülete, melyek megerősíthették a választók bizalmát a kormányzat kultúrpolitikája iránt.

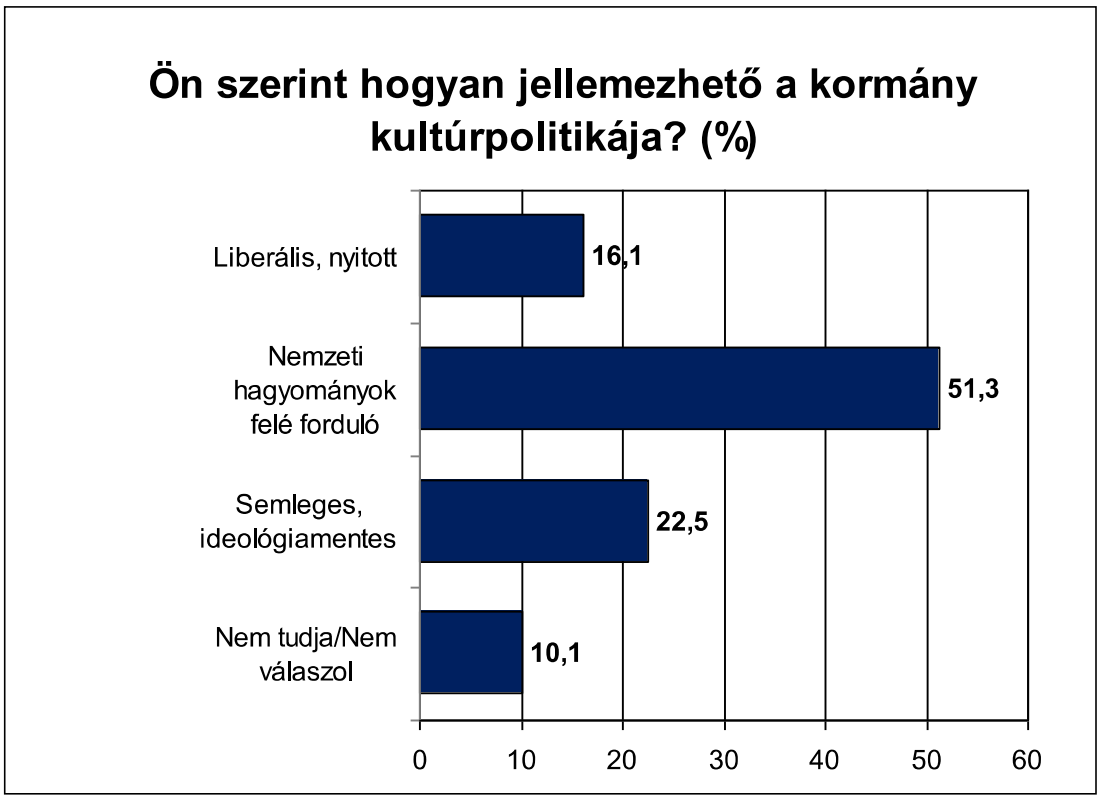
Ha most lennének a parlamenti választások, az alábbi pártok közül Ön kire szavazna?	Mennyire elégedett Ön a Kormány kultúrpolitikájával? (2012 december)	Mennyire elégedett Ön a Kormány kultúrpolitikájával? (2013 november)
Fidesz-KDNP	3,08	3,87
Jobbik	1,95	2,83
LMP	2,27	2,58
MSZP	2,19	2,58
DK	1,94	2,01
Bizonytalan	2,14	2,93
Nem válaszol, nem menne el	2,25	2,83
Összesen	2,35	3,15

A SZAKPOLITIKÁK ÁTLAGOS ÉRTÉKELÉSE, 2013. SZEPTEMBER – 2013. NOVEMBER

adatfelvétel: 2012. december

adatfelvétel: 2013. november

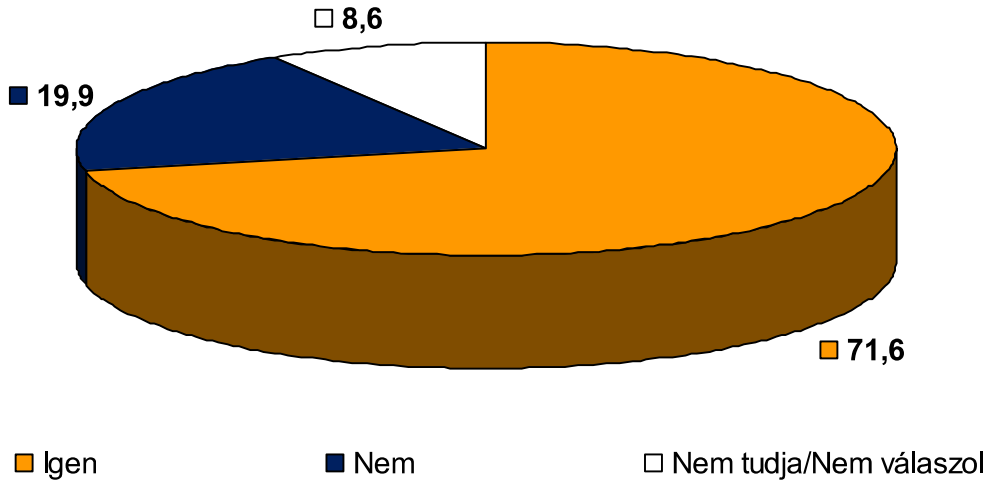
III. Intézményi struktúra és finanszírozás

III.1. 2014-es Költségvetés

Finanszírozás szempontjából a vizsgált időszak kiemelkedő eseménye volt a jövő évi költségvetés főbb keretszámainak elfogadása. Mintegy 17 milliárddal 238,5 milliárd forintra növekszik jövőre az állam kulturális és közösségi szolgáltatásokra fordított támogatás, jelentette be Halász János kultúráért felelős államtitkár.[1] Természetesen ez a többletforrás nem csak a kulturális államtitkárságon belül kerül elosztásra, de az államtitkárság költségvetése is 2,4 milliárd forint plusszal számolhat jövőre. A 2014-es esztendő egyik legnagyobb nyertesének mindenképpen a Magyar Művészeti Akadémia tekinthető, amely jövőre 2 milliárd forint többlettámogatással számolhat, az intézmény költségvetése így eléri majd a 4,5 milliárd forintot. A többlettámogatást indokolja, hogy az Akadémia a közeljövőben több új épülettel is gazdagodik, hiszen a Vigadón kívül az intézményhez kerül a Műcsarnok illetve a Budakeszi úti Hild-villa épülete is, illetve a szervezet lesz felelős az újonnan bevezetni kívánt Nemzet Művésze Díjért is. Kiemelendő, hogy bár a baloldali sajtó igyekszik az Akadémiát egy a kormányzathoz túlságosan kötődő nem valódi szakmai szervezetnek feltüntetni, a választók többsége mégis egyetért a szervezet állami támogatásával. A Századvég márciusi felmérése szerint a válaszadók 71,6 százaléka támogatta, míg mindössze 19,9 százaléka ellenezte az Akadémia állami támogatását. Nem állapítható meg egyértelmű bal-jobboldali törésvonal sem a kérdésben, hiszen az LMP szimpatizánsainak 59,9 százaléka, míg az MSZP-t támogatók 70,3 százaléka egyetértett az intézmény állami támogatásával. Ez bizonyíthatja az előző negyedéves kultúra monitor hipotézisét is, miszerint a kultúrát érintő konfliktusok egy része nem éri el a szavazók többségének ingerküszöbét és így nem válik valódi politikai kérdéssé.

[1] Törvényjavaslat Magyarország 2014-es költségvetéséről:
http://www.parlament.hu/efutar/kvet2014/egysjav_1.pdf

Szükségesnek tartja, hogy a Magyar Művészeti Akadémia intézményét az állam anyagilag támogassa? (%)

adatfelvétel: 2013 március

		Szükségesnek tartja, hogy a Magyar Művészeti Akadémia intézményét az állam anyagilag támogassa?			
		Igen	Nem	Nem tudja/Nem válaszol	Total
Ha most lennének a parlamenti választások, az alábbi pártok közül, Ön kire szavazna?	Fidesz-KDNP	83,6%	9,6%	6,8%	100,0%
	Jobbik	65,8%	26,1%	8,1%	100,0%
	LMP	59,3%	40,7%		100,0%
	MSZP	70,3%	18,9%	10,8%	100,0%
	DK	22,2%	77,8%		100,0%
	Együtt 2014	36,5%	57,1%	6,3%	100,0%
	Bizonytalan	76,1%	12,2%	11,7%	100,0%
	Nem válaszol, nem menne el	72,7%	18,2%	9,1%	100,0%
Total		71,6%	19,9%	8,5%	100,0%

Többletforrásra számíthatnak jövőre az egyházi közgyűjtemények és a közművelődési intézmények is, melyek költségvetése az idei 750 millióról 2,8 milliárd forintra nő. A Népszabadság megkeresésére az Emberi Erőforrások Minisztériuma az összeg növekedését a vatikáni megállapodás módosításával magyarázta.[2] Az állami közgyűjtemények is 600 millió forinttal többet kapnak jövőre, valamint a kormányzat 6,2 milliárd forintot szán a holokauszt gyermekáldozatainak pályaudvari emlékhelyére is. Sajnálatosan azonban az egyre romló állapotú Iparművészeti Múzeum egyelőre nem kap felújítási többlettámogatást. Művészeti intézményekre mintegy 311 millió forinttal kevesebb jut jövőre. Az Állami Operaház azonban 1,1 milliárd plusztámogatást kap az Erkel Színház segítésére.

Művészeti magánintézményekre is több jut jövőre. A Budapest Music Centre idén is 290 millió forintot kap, míg a Robert Capa Kortárs Fotográfiai Központ, a magyar fotográfia új, hiánypótló intézménye, amely kiállító- és képzőhelyként is működik, 198 milliós állami támogatással számolhat. Idén új tételként szerepel a várpalotai Trianon Múzeum, amely jövőre Jobbikos javaslatra 50 millió forinttal többel gazdálkodhat. Ígéretes továbbá, hogy jövőre a Budapesti Tavaszi és Őszi Fesztivál is jelentős összegű, 1,84 milliárd forintos támogatáshoz jut.

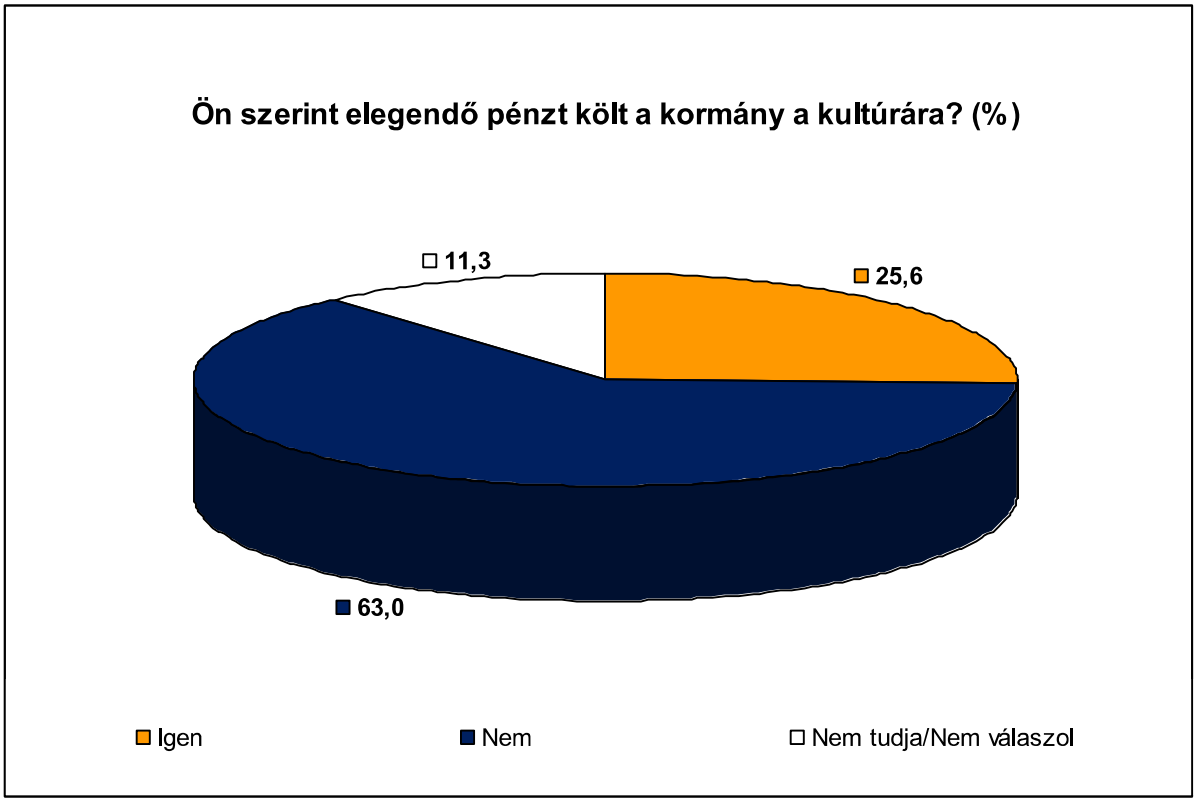
121 millió forinttal kevesebb jut azonban a filmszakmának, a világörökségi törvényből adódó feladatok ellátására szánt összeg is 35 millió forinttal csökken, illetve 1,034 milliárddal kevesebb jut majd a nemzeti és egyetemes értékek létrehozásának, megőrzésének, terjesztésének támogatására. Az említett csökkentésekben szerepet játszhat, hogy jövőre az idei 10,7 milliárdról 8,7 milliárdra csökken a Nemzeti Kulturális Alap költségvetése. Szintén a Népszabadság megkeresésére az Emberi Erőforrások Minisztériuma a csökkenést a tavalyi egyenlegtartási kötelezettség 1 milliárd forintos kiegészítésével és a 2014-es bevétel a Nemzetgazdasági Minisztérium által is reálisnak tartott 1 milliárd forintos csökkenésével magyarázta.

Jelentősen növekedik a határon túli magyarság kulturális támogatása is. A Magyar Nemzeti Közösségek Európai Érdekképviseletéért Alapítvány állami támogatása 32 millió forinttal 80 millió forintra növekszik, míg a Határtalanul programra 1,5 milliárd forint jut majd. A nemzetpolitikai tevékenységre tervezett 4,1 milliárd forint több tétellel is növekszik. A diaszpórában élő magyarságért tevékenykedő Körösi Csoma Sándor Programra plusz 953,2

[2] http://nol.hu/kult/20131127-megteszik__mert_megtehetik

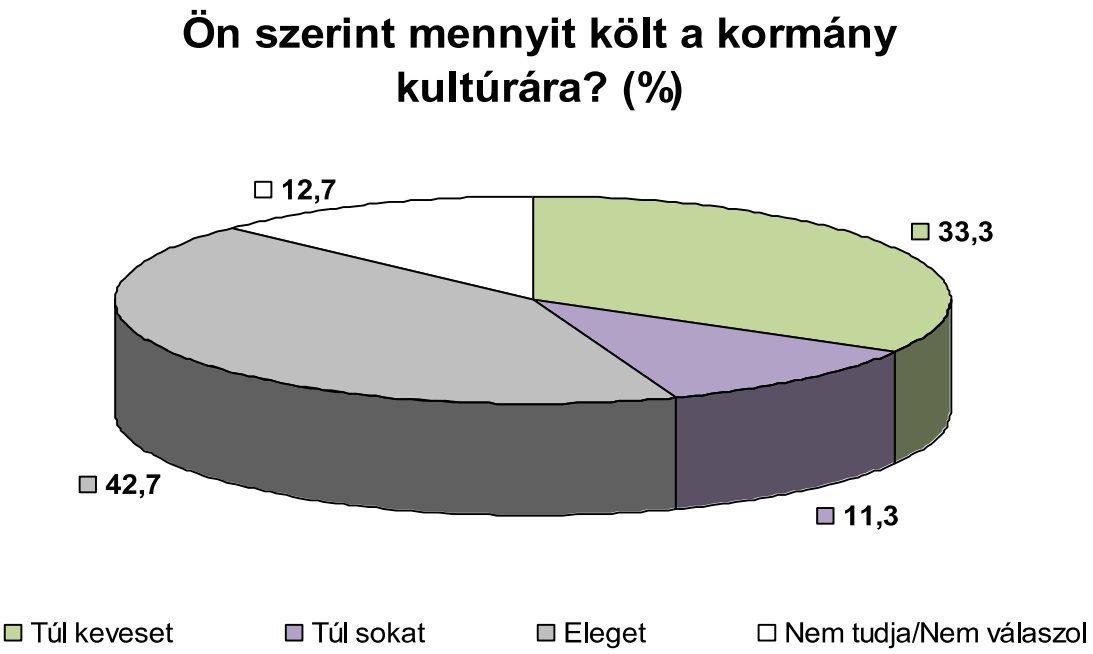
millió forint fog jutni, míg a Magyar Nemzeti Tanács plusz 365 milliót kap. Ezzel szemben azonban a Bethlen Gábor alapítvány támogatása 465,3 millió forinttal csökken. Jövőre 560 milliós többlettámogatással számolhat a magyar kultúrdiplomácia legfontosabb intézménye, a Balassi Intézet is.

Amint láthattuk, jövőre egy-két kivételtől eltekintve jelentősen nőnek a kultúrára szánt kormányzati kiadások, amelyek a válság hatására sajnálatos módon jelentősen csökkentek a 2008-as évtől kezdődően. Ezen negatív tendencia először az idei év költségvetésében vett pozitív fordulatot, és örömteli, hogy a következő évben még magasabbak lesznek a kulturális kiadások. Az idén kultúrára költött pluszkiadások kedvező hatása a közvélemény-kutatásokból is kiderül. A Századvég által tavaly novemberben készített kutatásban ugyanis a válaszadóknak mindössze 25,6 százaléka vélte úgy, hogy a kormány eleget költ a kultúrára, míg 63 százaléka úgy értékelte, hogy a kormányzat nem költ eleget a kulturális szférára. A pártpreferenciát megvizsgálva sincs jelentős eltérés, hiszen még a kormánypárti szavazóknak is mindössze 32,1 százaléka vélte úgy 2012 novemberében, hogy a kormány eleget költ kultúrára. A Századvég által idén novemberben végzett közvélemény-kutatásból azonban kiderül, hogy egy év alatt szignifikánsan javult a kérdés megítélése. Novemberben már mindösszesen a megkérdezettek 33,3 százaléka vélte úgy, hogy a kormány keveset költ a kultúrára, míg 42,7 százalék úgy vélte, a kormány eleget, sőt, 11,3 százalék szerint még túl sokat is költ a kormányzat a szakpolitikára. Megvizsgálva a pártpreferenciát azt láthatjuk, hogy hasonlóan a kultúrpolitika értékelésében az elmúlt évben bekövetkezett pozitív elmozduláshoz, ebben az esetben is főként a jobboldalhoz köthető (Fidesz Jobbik) választók esetében következett be változás. Hiszen míg tavaly a Fidesz szimpatizánsainak 60, a Jobbik választóinak pedig 70,4 százaléka vélte, úgy hogy a kormány keveset költ a kultúrára, addig idén ugyanezen számok már csak 25,9 százalék, illetve 30 százalék voltak. Kiemelendő azonban, hogy a többi párt szimpatizánsai körében is, ha nem is ilyen jelentősen, de csökkent azok száma, akik szerint a kormányzat keveset költ kultúrára.

adatfelvétel: 2012. november

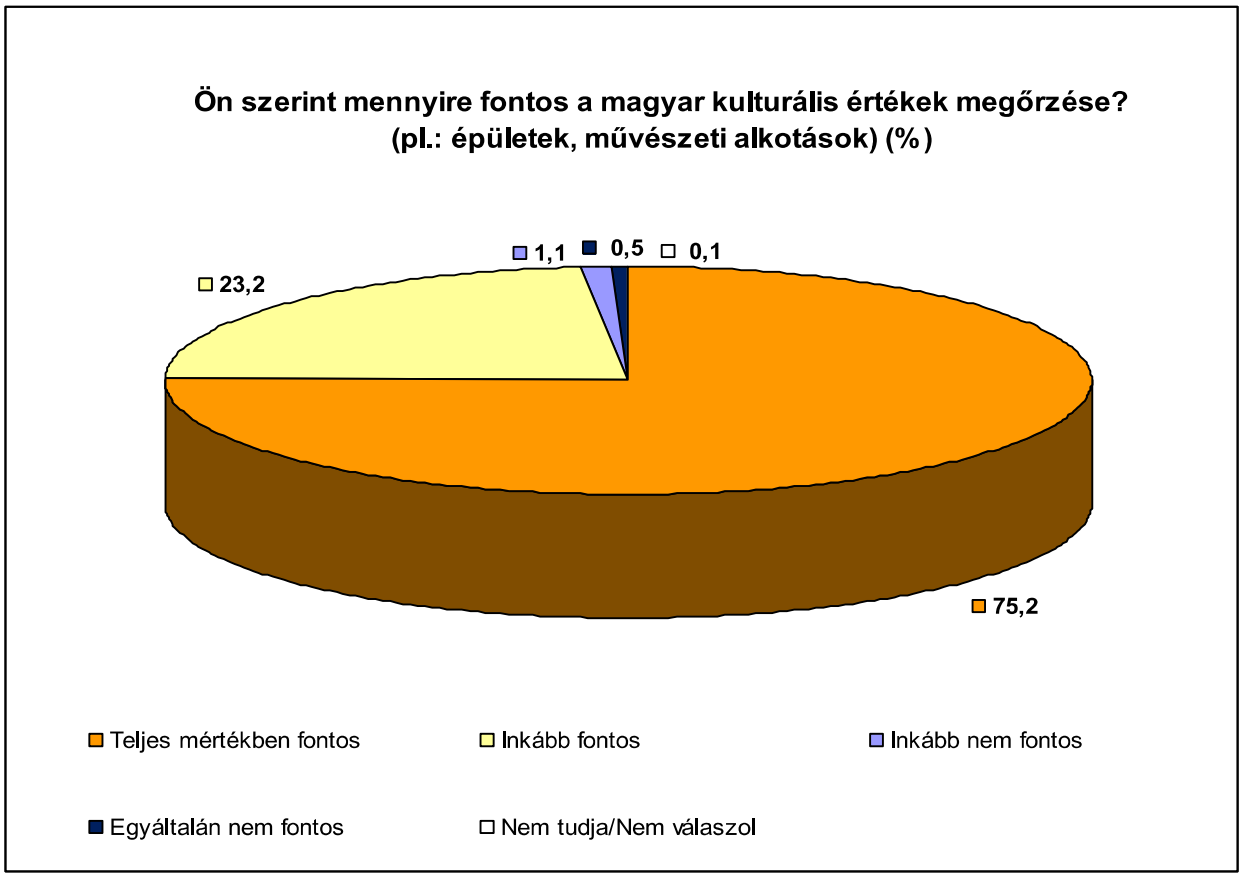
		Ön szerint elegendő pénzt költ a kormány a kultúrára?			
		Igen	Nem	Nem tudja/Nem válaszol	összesen
Ha most lennének a parlamenti választások, az alábbi pártok közül, ön kire szavazna?	Fidesz-Magyar Polgári Szövetség (Fidesz)	32,1%	60,0%	7,9%	100,0%
	Jobbik Magyarországért Mozgalom	21,0%	70,4%	8,6%	100,0%
	Lehet Más a Politika (LMP)	22,7%	70,5%	6,8%	100,0%
	Magyar Szocialista Párt (MSZP)	27,4%	65,8%	6,8%	100,0%
	Demokratikus Koalíció (Gyurcsány Ferenc új pártja)	20,0%	75,0%	5,0%	100,0%
	Bizonytalan	24,2%	64,3%	11,5%	100,0%
	Nem válaszol, nem menne el	25,5%	55,4%	19,0%	100,0%
összesen:		25,6%	63,0%	11,3%	100,0%

adatfelvétel: 2013. november

		Ön szerint mennyit költ a kormány kultúrára?				Total
		Túl keveset	Túl sokat	Eleget	Nem tudja/Nem válaszol	
Ha most lennének a parlamenti választások, az alábbi pártok közül, Ön kire szavazna?	Fidesz-KDNP	25,9%	5,8%	60,6%	7,7%	100,0%
	Jobbik	30,0%	8,3%	45,0%	16,7%	100,0%
	LMP	47,8%	8,7%	34,8%	8,7%	100,0%
	MSZP	55,3%	10,6%	27,7%	6,4%	100,0%
	DK	74,1%		22,2%	3,7%	100,0%
	Együtt 2014	52,9%	7,8%	17,6%	21,6%	100,0%
	Bizonytalan	29,7%	17,0%	38,9%	14,4%	100,0%
	Nem válaszol, nem menne el	29,1%	19,1%	31,8%	20,0%	100,0%
Total		33,4%	11,3%	42,7%	12,7%	100,0%

A kulturális tárca további támogatása azért is indokolt, mert olyan témáról van szó, mellyel a választók többsége egyetért. A Századvég 2012 júniusában készült felmérése szerint ugyanis a megkérdezettek 75,2 százaléka vélte úgy, hogy nagyon fontos a magyar kulturális értékek, épületek és művészeti alkotások megőrzése, míg további 23,2 százalékuk vélte inkább fontosnak a témát. Kiemelendő, hogy a választ a pártpreferenciák sem befolyásolták, tehát valóban egy olyan területről van szó, melynek támogatásával a választópolgárok többsége egyetért.

adatfelvétel: 2012. június

		Ön szerint mennyire fontos a magyar kulturális értékek megőrzése? (pl.: épületek, művészeti alkotások)					
		Teljes mértékben fontos	Inkább fontos	Inkább nem fontos	Egyáltalán nem fontos	Nem tudja/Nem válaszol	Total
Ha most lennének a parlamenti választások, az alábbi pártok közül, Ön kire szavazna:	MSZP	75,7%	23,4%	0,9%			100,0%
	Fidesz	78,6%	19,1%	1,2%	1,2%		100,0%
	LMP	73,2%	25,0%	1,8%			100,0%
	Jobbik	73,8%	24,6%			1,5%	100,0%
	DKP (Demokratikus Koalíció)	72,0%	28,0%				100,0%
	Bizonytalan	72,3%	27,0%	0,7%			100,0%
	Nem válaszol, nem menne el	78,5%	17,7%	2,3%	1,5%		100,0%
Total		75,2%	23,2%	1,1%	,5%	,1%	100,0%

A kulturális szféra további támogatása azért is hasznos, mert Magyarország jelenleg gyengén teljesít a nemzetközi kulturális összehasonlításokban. Ebben az is szerepet játszhat, hogy míg 2006-ban a válság előtt Magyarország GDP-jének 1,7 százalékát[3] fordította kulturális célokra, mely még a többi OECD tagországhoz hasonlítva is kiemelkedő volt, addig a válság hatására 2011-ben már csak a GDP 0,57 százalékát[4] költöttük kulturális célokra, amely szám a középmezőnybe szorította vissza az országot. A válság hatására ugyanakkor az OECD országok többsége csökkentette kulturális kiadásait, hiszen a szektor hagyományosan olyan területnek számít, amelyre kevésbé érzékenyek a választók.[5] Ennek ellenére Magyarországon nem javasolt a kulturális kiadások lefaragása, hiszen az ország így is gyengén teljesít a kulturális politika legfontosabb mérőszámának tartott kulturális javakhoz való hozzáférés statisztikákban. A legfrissebb 2013-as statisztikák szerint a kulturális javakhoz való hozzáférés és kulturális aktivitás jelenleg Görögország, Ciprus és Portugália után Magyarországon a legrosszabb az Európai Unión belül.[6] Így még a régió elmaradottabb államaiban, mint

[3] http://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-factbook-2009/government-expenditure-on-recreation-and-culture_factbook-2009-graph171-en

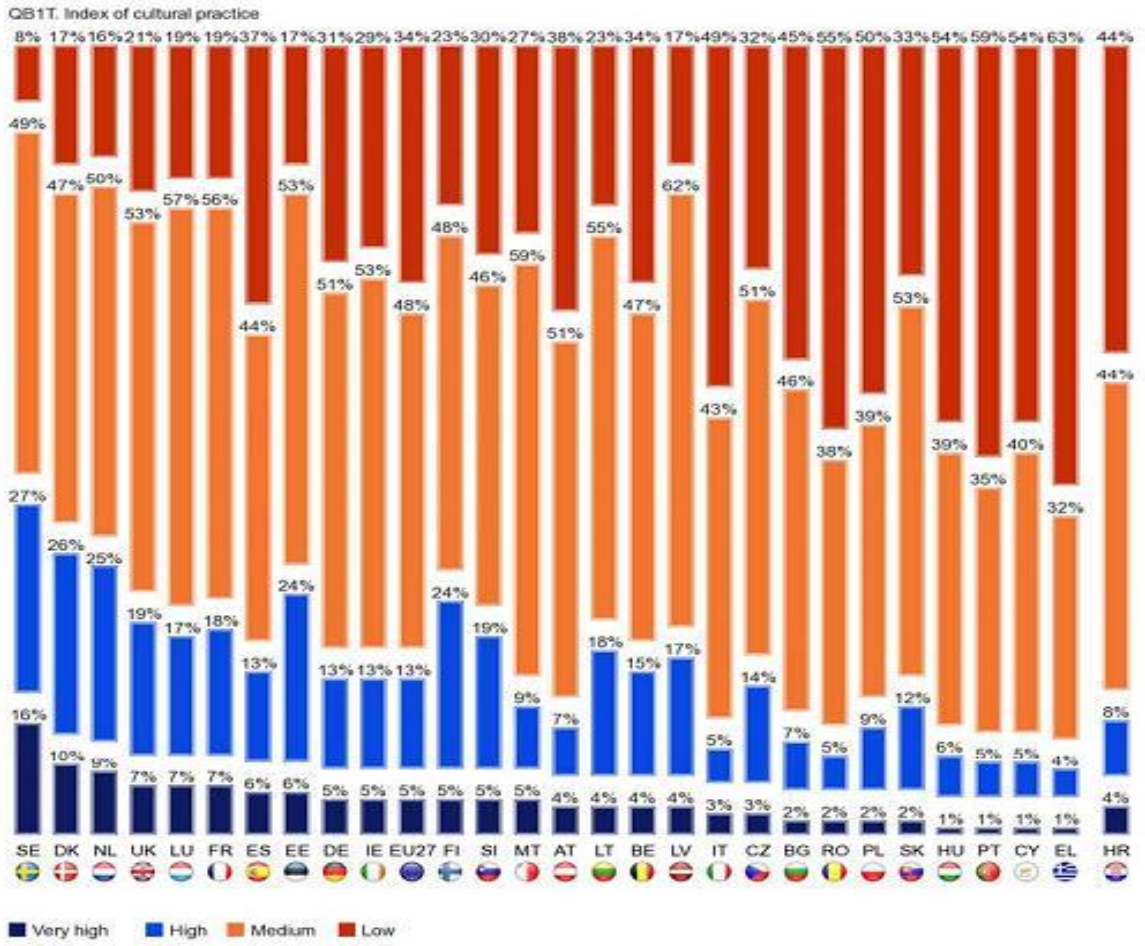
[4] http://www.culturalpolicies.net/web/statistics-funding.php?aid=232&cid=80&lid=en

[5] http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/documents/ess-net-report-oct2012.pdf

[6] http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_399_en.pdf

Románia vagy Bulgária, is jobb a kulturális szféra jelenlegi helyzete. Külön kiemelendő, hogy a felmérés szerint Magyarországon a legmagasabb azok száma, akik az elmúlt egy év folyamán anyagi okokból nem látogattak meg múzeumot vagy galériát (a megkérdezettek 18 százaléka), illetve nem vásároltak könyvet (a megkérdezettek 8 százaléka). Ezenkívül a megkérdezettek 37 százaléka anyai okokból nem vett részt színházi előadáson az elmúlt év során, 34 százalék pedig moziba nem tudod ellátogatni ugyanezen okokból kifolyólag.

Kulturális javakhoz való hozzáférés illetve kulturális aktivitás az Európai Unió országaiban. 2013. november

III.2. Zeneakadémia

2013. október 22-én az eredeti alapító Liszt Ferenc születésnapján ünnepélyes gálakoncerttel kísérve átadták a Zeneakadémia újonnan felújított épületét. Az épület felújítására az eredeti tervpályázatot még 2003-ban írták ki, majd 2008 októberében az Európai Unióval is megkötésre került egy komplex fejlesztési megállapodás, melynek keretében végül 2011-ben indult meg a kivitelezés, melyben több mint 100 restaurátor vett részt, és 26 hónapig tartott. A projekt teljes 13,1 milliárd forintos költségének 90 százalékát, vagyis 11,829 milliárd forintot az Európai Unió finanszírozta az Európai Regionális Fejlesztési Alapon keresztül a Közép-magyarországi Operatív Program keretében, a fennmaradó 10 százalékot pedig a magyar állam pótolta ki.[7]

Batta András az egyetem rektora illetve kormánybiztos azonban kiemelte a civil szféra fontos szerepét is, amely, ha nem is jelentős összeggel, de szintén hozzájárult a felújításhoz. Megemlítette azt is, hogy a rekonstrukció fő szempontja a 21. századi korszerű oktatási és kényelmi funkciók bevezetése mellett a műemléki szempontok szigorú betartása volt.[8] Lakatos Gergely főmérnök szerint kutatások nyomán kapta vissza színvilágát az épület belseje, több mint száz restaurátor munkája nyomán a szobrok, a Róth Miksa ólomüveg ablakok és mozaikok, fafelületek, falikárpitok, a pirogránit és eozinmázas Zsolnay-kerámiadíszek, továbbá Körösfői-Kriesch Aladár freskói mind megújultak. A nagy- és a kisterem csillárjait pedig odafigyelő, precíz munkával, tíz centis darabonként alkották újra. A nagyterem székeit is újrakárpitozták, erre és a függönyökre összesen 460 négyzetméter bársonyt használtak fel. A földszinti széksorok távolságát megnövelték, így kevésbé zsúfolt a nézőtér, a helyek száma viszont 579-ről 432-re csökkent. Az emeleten a helyek száma azonban változatlan maradt. Továbbá 800 millió forintból helyreállításra kerül az eredeti Voit-orgona, amely a bővített pódiumba illesztve visszakapja az 1907-ben beépített játszóasztalt, és lesz a színpad előterébe állítható mobil változata is. Az úgynevezett kisterem, amelyben főként az opera szak vizsgáit tartják, és mostantól kamaraoperaként is működni fog, szintén felújításra került. Többek között zsinórpadlást, világítási rendszert,

[7] http://zeneakademia.hu/hu/minden-hir/-/asset_publisher/zn2lZVVS99y3/content/ujra-megnyitott-a-zeneakademia-liszt-ferenc-teri-muemlek-epulete-%E2%80%93-sajtovisszhang/maximized
[8] http://zeneakademia.hu/hu/rolunk/-/asset_publisher/Cfjvyu20v8tB/content/igy-ujulnak-meg-a-zeneakademia-csillarjai/maximized

öltözőket és zenekari árkot szereltek fel benne. Az alagsorban pedig kialakításra került egy hangszerraktár, illetve az énekkari és zenekari muzsikusok öltözője. A hangverseny előtt felavatták a Liszt Ferenc téri főbejárat baloldalán Párkányi Raab Péter alkotását is, amely Solti György, a világhírű karmester emlékére állítottak.

A megnyitón Orbán Viktor miniszterelnök is beszédet mondott, melyben kiemelte, hogy szükség van a művészet jótéteményeire, a kiváló művészekre, és a magyar önkifejezés minden formájára, mert a művészet erőforrás.[9] A miniszterelnök szavai szerint a zene lehet a legalkalmasabb arra, hogy másoknak is visszaadja a magyarok sajátos érzésvilágát. Mindezt úgy fogalmazta meg, hogy a magyarok különleges, más népeknek nehezen érthető anyanyelvét, e "titkos kódot", fordítás nélkül "csak mi értjük", a fordítások azonban nem mindig tudják visszaadni a magyarok sajátos érzésvilágát. A zene azonban alkalmas arra - folytatta -, hogy kiszabadítson ebből a bezártságból: "a zene nyelvén mi, magyarok képesek vagyunk úgy megszólalni, hogy azt mások is értsék, sőt talán a zene a legalkalmasabb arra, hogy a tehetségünket, alkotóerőnket és szabadságszeretetünket a világ számára is érthetően ki tudjuk fejezni". Kihangsúlyozta azt is, hogy az elmúlt években a gazdasági válság ellenére is egyre több erő, figyelem, valamint pénz jutott a kultúrára, és nem lesz kivétel ez alól a következő esztendő sem. Ugyanakkor megemlítette, hogy vannak, akik azt gondolják, a válság idején szükségtelen luxus a zene vagy általában a művészet támogatása. Szerinte azonban éppen fordítva van: a művészet nem pénzügyi tehertétel, inkább erőforrás. "Éppen akkor lábalhatunk ki a válságból, ha megmutatjuk, hogy az emberi élet még válság idején is több a megélhetésért folytatott puszta küzdelemnél. Ezért ma is, holnap is szükségünk van a művészet jótéteményeire, szükségünk van a kiváló művészeinkre, és szükségünk van a magyar önkifejezés minden formájára" - mondta Orbán Viktor. A rendezvényen Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere is részt vett, aki felidézte, hogy egy évvel ezelőtt az állványok alatt egy kórust hallgatva már hangsúlyozta, hogy a magyar művészet nehéz körülmények között is virágzik, most pedig a Zenekakadémia átadásával végre a magyar zene is méltó körülmények közé került.

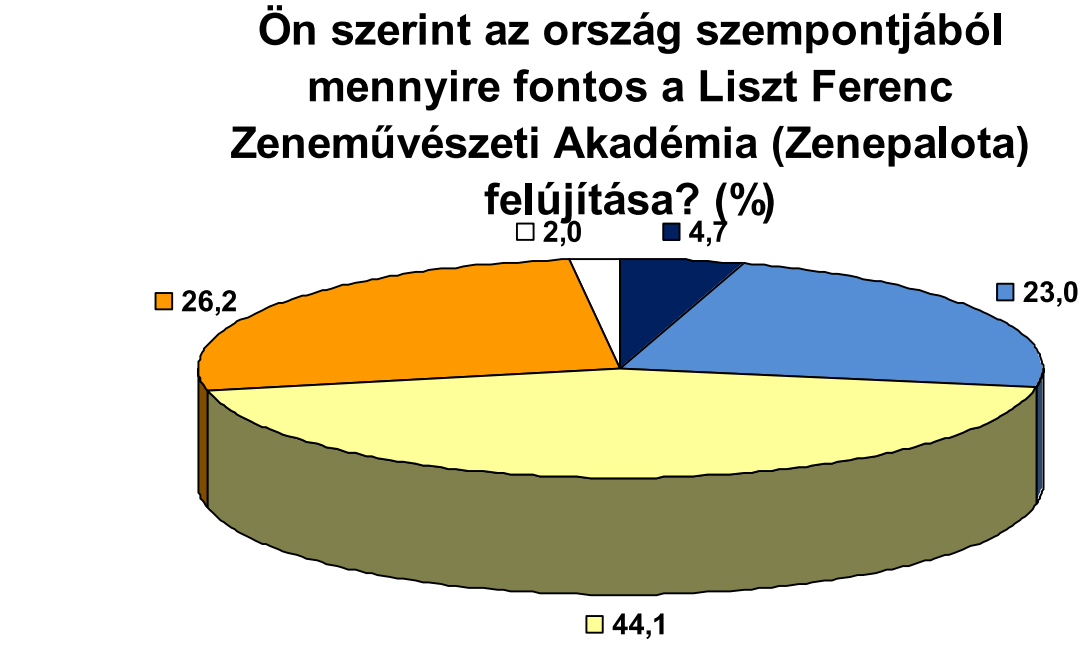
A Zeneakadémia újranyitása után az egyetemhez társult Zeneakadémia Koncertközpont a legmagasabb szakmai színvonalú programmal várja a közönséget, hiszen idén ősszel mások mellett fellép Ránki Dezső, Martha Argerich, Joshua Bell és Frankl Péter is. Azonban a már

[9] http://mno.hu/belfold/orban-ezt-adja-nekunk-vissza-a-zeneakademia-1191560

befutott fellépők mellett a Zeneakadémia saját növendékeire és tanáraira támaszkodó hangversenyek is szerepelnek a programban. A Zeneakadémia sajátosságaként a komolyzene mellett az egyetemen a dzsessz és a népzene is a legmagasabb szinten képviselteti magát, ennek is köszönhető, hogy november 5-én a híres dzsessz pianista Brad Mehldau a Zeneakadémián adja első budapesti szólókoncertjét. Kiemelendő, hogy a Zeneakadémiával, a megújult Erkel Színházzal, az Operával, a Budapest Music Centerrel illetve a Mátyás templommal, ami szintén lehet koncerthelyszín, egy este alatt akár nyolcezer ember is hallgathat koncertet Budapesten, ami kétszer annyi, mint néhány évvel korábban, és nem túlzás azt állítani, hogy Magyarország jó úton halad, hogy ismét zenei nagyhatalommá váljon. Az ambíciókat az is igazolja, hogy a Zeneakadémia megnyitásáról a nemzetközi sajtó széles szegmense beszámolt, sőt, a brit Reuters Budapestet a zene egyik fővárosaként aposztrofálta.[10]

A Századvég által novemberben készített közvélemény-kutatásból az is kiderül, hogy a Zeneakadémia felújítása a választók számára is pozitív, így szerepet játszhatott a kormányzati kultúrpolitikai idei negyedéves pozitívabb értékelésében is. A kutatás szerint ugyanis a megkérdezettek 26, 2 százaléka szerint nagyon fontos, míg további 44, 1 százalékuk szerint inkább fontos volt a Zeneművészeti Akadémia felújítása az ország számára.

[10] http://uk.reuters.com/article/2013/10/22/us-hungary-musicacademy-idUKBRE99L0DU20131022

adatfelvétel: 2013. november

III.3. Erkel Színház

November 7-én, Erkel Ferenc születésének évfordulóján, a Magyar Opera Napján a zeneszerző által komponált Himnusz eredeti változatának hangjaival megnyílt a csaknem kétmilliárd forintból megújult Erkel Színház.[11] Az ünnepi gálaest kezdetén a Magyar Állami Operaház főigazgatója, Ókovács Szilveszter hangsúlyozta: egy álom teljesült be ezen a napon. "Bármely kulturális kincs, múzeum vagy könyvtár, ha zárva van, nem szolgálja a közösség javát. Az Erkel Színházat 2007-ben bezárták, megújításán mintegy ezer ember dolgozott, 290 új munkahely létesült benne." A főigazgató azt mondta, a cél továbbra is az, hogy minden fiatal eljusson operaelőadásra, ezért állítása szerint a jövő évtől évadonként kétszáz estén az Operaház jegyárainak harmadáért-negyedéért az ottanival azonos mérce szerint és színvonalon élvezhet előadásokat a közönség - elsősorban a fiatalok és a nagycsaládosok - az Erkel Színházban.

A nyitóesten részt vett Orbán Viktor kormányfő is, aki beszédében hangsúlyozta, hogy a magyarok mindig is kultúrnemzetnek tartották magukat, a színházak, operaházak és koncerttermek pedig a nemzeti kultúra templomai, ahol a nemzet szelleme és szellemi nagysága nyilvánul meg.[12] Véleménye szerint a gazdaság önmagában nem cél, inkább egy erős alap, amely a nemzetnek lehetőséget teremt arra, hogy megmutassa nagyságát, hirdesse művészetének, kultúrájának egyedi, megismételhetetlen és nagyszerű mivoltát. Ám manapság is hallani olyan hangokat - folytatta -, amelyek szerint felesleges színházakra, sportra, kultúrára költeni, miközben egész Európa súlyos válsággal küzd. Ha azonban valóban megszorítások sújtanák e területeket, akkor fel lehetne tenni a kérdést - idézte Winston Churchill egykori angol miniszterelnököt -, hogy "voltaképpen mi is az, amiért harcolunk, miért küzdünk, dolgozunk nap mint nap". A miniszterelnök azt is megjegyezte, hogy míg számos természeti népnek nincs gazdasága, GDP-je, külkereskedelmi mérlege, és gyakran még pénzt sem használnak, mégis "tíz körömmel ragaszkodnak" saját kultúrájukhoz, hagyományaikhoz, ahhoz, ami megkülönbözteti őket másoktól. Végül hozzátette, hogy „egy nemzet nagysága a tudomány és a sport mellett a kultúrában ölt testet, márpedig Magyarország ma már nemcsak erősödik, hanem lépésről lépésre visszanyeri nagyságát is”.

[11] http://www.opera.hu/hu/news/ERKEL_NYITAS
[12] http://hvg.hu/itthon/20131107_Orban_a_magyarok_mindig_is_kulturnemzetne

„Erkel talán a legtöbbet a magyar nép lelki felemelkedéséért tette" - szögezte le Tarlós István főpolgármester**,** aki szerint az Erkel Színház újjászületése és új programja méltó folytatását ígéri a zeneszerző munkásságának. Véleménye szerint, míg az Operaház valószínűleg a külföldi vendégek, a tehetősebb zenebarátok számára lesz inkább megfizethető, addig az Erkel Színház valóban méltányos helyárakon kínál majd kulturális eseményeket a társadalom széles rétegeinek is. Halász János, az Emberi Erőforrások Minisztériumának kultúráért felelős államtitkára is örömtelinek nevezte, hogy a fiatal generációt várja előadásaira a megújult intézmény, amely 1819 személyes nézőterével jelenleg az ország legnagyobb színháza. Megjegyezte, hogy a Magyar Állami Operaház jövőre 1,1 milliárd forint plusztámogatásban részesül, részben az Erkel Színház jövő évi működési költségeinek segítése miatt.

Mozsár István műszaki igazgató a felújítás technikai részleteiről beszélt, megemlítette, hogy az átalakítások jelentős része, körülbelül 40 százaléka a színfalak mögött történt, megújultak és növekedtek az öltözők, a szociális terek, illetve jelentős technológiai korszerűsítésen esett át a színpad műszaki berendezése. Új bejárati előtér is készült. A kültéri fedett lépcsőtér homlokzati síkját üvegfalak beépítésével zárták le, így tágasabb lett a fogadótér. Ezt a régi homlokzati ajtók kibontásával összekapcsolták a pénztár előterével, ahol információs pultot is kialakítottak. Az auditórium arculata is megújult, a falak és a mennyezet szürkéskék színt kaptak, lesötétítették a faburkolatokat, új, antracit színű padlóburkolattal és új székkárpitokkal találkozhat a néző. A Zoboki-Demeter Építésziroda építészei arra törekedtek, hogy a jó akusztikai adottságok ne változzanak – mondta Zoboki Gábor építész. A széksorok kényelmesebb kialakításával nőtt a komfort, és a nézőtér is korszerű szellőzőrendszert kapott. Jelenleg az *OperaKaland* című programsorozat keretében kifejezetten a diákságra fokuszál a színház, akik jelenleg Kodály *Háry János* című daljátékát illetve Erkel *Hunyadi*ját láthatják, míg a 2014-es tavaszi szezonban *A színigazgató*, valamint a *Mario és a varázsló* című művek kerülnek színpadra.[13]

[13] http://www.opera.hu/hu/news/ERKEL_NYITAS

III.4. Hungária Cirkuszcsarnok

November 22-én átadták a magyar artistaképzés új bázisául szolgáló Hungária Cirkuszcsarnokot a Magyar Cirkusz és Varieté Nonprofit Kht. (MACIVA) Hungária körúti Művésztelepén.[14] Alig egy éve, 2012 novemberében a sajtó képviselőinek jelenlétében elkezdődött a MACIVA Hungária körúti Művésztelepének területén álló elhanyagolt állapotban lévő Hippodrom és az évek óta üres MACIVA Állatház épületeinek bontása. A felszabaduló területen pedig az elmúlt évben 180 millió forintból rekordgyorsasággal épült fel a magyar cirkuszművészet büszkesége, az új Hungária Cirkuszcsarnok. A modern cirkuszcsarnok nemcsak az akrobatikus és levegőszámok gyakorlására biztosít majd lehetőséget, hanem bemutató- és vizsga-előadások bemutatására is alkalmas lesz, hiszen az új építményben a Fővárosi Nagycirkusz porondjával azonos méretű gyakorló manézs is kialakítható. A csarnok a galériaszintet is figyelembe véve kétszintes, és a megközelítőleg 12 méter kupolamagasságú épületben a bemutató előadások során mintegy 132 fő részére van lehetőség ülőhely kialakítására. A csaknem 902 négyzetméter alapterületű épület egy átjáró híddal is csatlakozik a Művésztelepen lévő másik próbateremhez.

Az átadó ünnepségen Kriza Zsigmond**,** a MACIVA igazgatója hangsúlyozta: ahhoz, hogy a magyar cirkusz visszanyerje régi hírnevét, rá kell erősíteni az artistaképzésre. Mint elmondta, az új csarnok lesz a bázisa a Jövő Cirkusza projektnek, amelyet az artistaképzés módszertani és szakmai megújítása, valamint a nemzetközi kapcsolatok erősítése érdekében indítottak el. "A program célja, hogy a magyar artistaképzés felzárkózzon a világ élvonalához, és az artistavilágban Magyarország visszaszerezze egykori cirkusznemzeti státuszát" - fogalmazott.[15] Így a Jövő Cirkusza program egyik alapvető eleme a nemzetközi kapcsolatrendszer megerősítése lesz. A MACIVA a több mint 100 artistanövendék képzését végző Baross Imre Artistaképző Szakközépiskola és Szakiskola fenntartójaként újra kívánja építeni a nemzetközi cirkusziskolákhoz fűződő, évtizedek óta elhanyagolt kapcsolatrendszert. A programba már bekapcsolódott a madridi Carampa Cirkusziskola, a torinói Flic Cirkusz és a Cirkusziskolák Európai Szövetsége (FEDEC). A 2014-es év elején a cirkuszvilág krémje is birtokba veszi a Fővárosi Nagycirkuszt és a Hungária Cirkuszcsarnokot a január 9. és 13.

[14] http://www.fnc.hu/hirek/item/115-hungaria-cirkuszcsarnok-a-modern-magyar-cirkusz-jelkepe
[15] http://szinhaz.hu/budapest/54448-atadtak-a-hungaria-cirkuszcsarnokot

között megrendezendő 10. Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztiválon, amelynek hivatalos programjában több mint 30 számot, két különböző műsorban, nyolc előadáson mutatnak be a világ legelismertebb artistaművészei a magyar közönségnek. Az igazgató azt is kiemelte, hogy a komplexumnak minden lehetősége megvan arra, hogy Közép-Európa regionális artista-utánpótlási központjává váljon, hiszen a térségben nincsen más, ilyen méretű és korszerű létesítmény. A MACIVA művésztelepén ugyanis nemcsak a Hungária Cirkuszcsarnok működik, hanem tíz évvel ezelőtt két másik kisebb gyakorló csarnok is felépült, így jelenleg már három létesítményből álló cirkuszkomplexum működik a Hungária körúton. Az új intézmény egyébként a széles közönség számára nem lesz nyitott, hiszen alapvetően gyakorlóbázisként funkcionál, de ott tartják majd a Baross Imre Artistaképző vizsga- és bemutató előadásait. Ezek viszont majd csak viszonylag kisebb közönség számára lesznek hozzáférhetőek, hiszen a gyakorlómanézs jelenleg mindösszesen 132 néző befogadására alkalmas.

IV. Konfliktusok

IV.1. Berlini konferencia a színházi szakma átalakulásáról

December 8-án, vasárnap, Berlinben konferenciát tartottak a magyar színház jelenlegi helyzetéről, melyen részt vett többek között Vidnyánszky Attila, a Nemzeti Színház igazgatója, Schilling Árpád, a Krétakör alapítója, művészeti vezetője, Szabó György, a budapesti Trafó Kortárs Művészetek Házának vezető menedzsere, illetve L. Simon László, az országgyűlés kulturális bizottságának elnöke, kormánybiztos is. A beszélgetést a Heinrich Böll Alapítvány, a német Zöld Párt politikai alapítványa szervezte, és céljuk az volt, hogy elősegítsék az értelmes párbeszédet a magyar kultúra szereplői között. A színházi szakemberek és kultúrpolitikusok vitáját egy panelbeszélgetés vezette fel, melyben Ablonczy Balázs történész, a párizsi magyar kulturális intézet igazgatója, és Ungváry Krisztián történész, az ’56-os Intézet kutatója cserélt eszmét az emlékezetpolitikáról és a XX. századi magyar történelemről szóló jelenlegi közkeletű elbeszélésekről. A két történész egyetértett abban, hogy jelenleg „kölcsönös beszédképtelenség” jellemzi a magyar társadalmat. Ablonczy kiemelte, hogy egy új felmérés szerint Mátyás király ma a leginkább egyöntetűen tisztelettel övezett történelmi személyiség Magyarországon. Szerinte ahol több mint 500 évvel vissza kell nyúlni egy „konszenzuális figura” megtalálásához, ott már nagyon nagy gondok vannak. Hozzátette, hogy „százéves ellentétek feszítik a magyar értelmiséget”, és ennek következében egymást kizáró emlékezetkultúrák alakultak ki. Megemlítette, hogy nem tudja, mi lehetne orvosság erre a beszédképtelenségre, de talán segíthet, ha többször leülünk beszélgetni. A két történész abban is egyetértett, hogy a történelemnek és az emlékezetpolitikának Magyarországon és a kelet-közép-európai térségben máshol is politikai legitimációs funkciója van. Ezzel kapcsolatban Ungváry Krisztián kritikusan kijelentette, hogy a jobboldalon kettősség figyelhető meg, „a mérsékeltek” például Máriai Sándor emlékét ápolják, a „kevésbé mérsékelteknek” pedig Wass Albert és Tormay Cécile emlékét, aminek az az oka, hogy a Fidesz „legnagyobb vetélytársa nem feltétlenül a baloldalon van, hanem inkább a szélsőjobbon”.

A konferencia fő panelbeszélgetésén vita alakult ki Vidnyánszky Attila és Schilling Árpád között általánosságban a színházak állami finanszírozásáról, és konkrétan a Krétakör állami támogatásáról is. Schilling szerint a Krétakör támogatását politikai alapon csökkentették,

ugyanis szerinte a vezetés diszkriminál a kormánypárti és nem kormánypárt színházak között. Vidnyánszky azonban tagadta a vádat, és kijelentette, hogy a színházak költségvetéséről egy ötfős szakmai zsűri dönt, melynek ő csak az elnöke. Kiemelte azt is, hogy míg a kormányközelinek tartott Újszínház nem kapott pluszforrást, addig olyan nem kormánypárti színházak, mint az Örkény, a Radnóti vagy a Katona színház, igen, így véleménye szerint a bizottság működése nem átpolitizált, a Krétakör pedig azért részesül kevesebb támogatásban, mert a szakma szerint nem képviseli ugyanazt a színvonalat, mint a 2000-es évek elején.

A színházak állami finanszírozásáról szóló vitához hozzászólt L. Simon László is, aki szerint a kultúra politikában már húsz éve „a szakmaiság érvényesül", mert a politikusok csak adminisztratív feladatokat látnak el, a döntéseket pedig a szakmai szervezetek tagjaiból összeálló szakmai kuratóriumok hozzák meg, a színházak állami finanszírozási rendszeréből pedig az elmúlt években „nagyon okosan" kikapcsolták a közvetlen politikai befolyásolás lehetőségét.". Továbbá véleménye szerint a színházak helyzetét „túldimenzionálják", mert a színházi területen „túl nagy a hisztériafaktor", és az is jellemző már régóta, hogy „kihozzuk a problémáinkat" külföldre. Ugyanakkor azt is hangsúlyozta, hogy a színházak állami finanszírozási rendszere valóban nem tökéletes, és további reformra szorul. Szerinte teljes egészében át kellene állni a projektalapú finanszírozásra, vagyis az intézmények és társulatok fenntartása helyett „értékes produkciók létrehozását és előadását" kellene támogatni. A konferencia végén a felek egyetértettek abban, hogy valahol elkeserítő, hogy ennek a fórúmnak Berlinben kellett létrejönnie.

Vidnyánszky Attila a konferencia után nyilatkozott a Magyar Nemzetnek, melyben megjegyezte, hogy a konferencia véleménye szerint teljesen hiábavaló volt, ugyanis hiába próbálta adatokkal is alátámasztva bemutatni, hogy a független színházak támogatása jelenleg sokkal magasabb, mint pár éve, érvei süket fülekre találtak. Szerinte ez azért lehetséges, mert üzenete nem fér bele abba a prekoncepcióba, amely éppen ennek az ellenkezőjét állítja, és amely olyan jól hangzónak tűnő érv. „Hiába az érvek, hiába a számok, hiába a nyitottságunk a párbeszédre, ezeket a falakat képtelenség áttörni. Berlinben sem sikerült" mondta az igazgató.[16]

[16] http://mno.hu/grund/vidnyanszky-ertekelt-kinyitottuk-a-szinhazat-1200465

Bár az eseményből a magyar közéletben egyelőre nem lett konfliktus, a konferencia, illetve Vidnyászky Attila szavai rávilágítanak arra, hogy míg Magyarországon csillapodni látszik az elmúlt időszakot meghatározó „kultúrharc”, addig sajnos az ország külföldi megítélésében még fontos szerepet játszik. A nemzetközi sajtó egy szelete sajnos elfogult is a kormányzattal szemben és hajlamos a csúsztatásokra is. Vidnyászky is megjegyezte, hogy sem a francia Le Monde, sem a német Theather Heute nem közölte cikkét, melyben a rendező reagálni szeretett volna a vele szemben felhozott vádakra. A nemzetközi, főként német és osztrák sajtó ellenessége, együtt az L. Simon László által is említett jelenséggel, hogy a magyar kultúra bizonyos szereplői előszeretettel „kiviszik” a magyar problémákat külföldre, még konfliktusokat termelhet a jövőben.

IV.2. Nemzet Művésze Díj

December 9-én Balog Zoltán emberierőforrás-miniszter javaslatára 272 igen szavazattal, 50 nem ellenében az Országgyűlés elfogadta a Nemzet Művésze Díjról szóló törvényjavaslatot, így jövő januárban elindulhat a pontos részletek kidolgozása.[17] Halász János kulturális államtitkár szerint a díjat 2014 novemberében már ki is lehetne osztani. Az elfogadott törvény alapján az elismerést előzőleg Kossuth-díjjal kitüntetett művészek kaphatják meg, feltéve, hogy elmúltak 65 évesek, illetve a tánc- és a cirkuszművészek esetén 50 évesek. A díj a mindenkori minimumnyugdíj huszonháromszorosának megfelelő (jelenleg körülbelül 655 ezer forint) havi életjáradékkal is jár, amely adómentes lesz. A nemzet művészeinek számát 70 főben állapítja meg a törvénymódosítás. Elosztásuk szerint 11 fő a színházművészet, 12 fő az irodalom, 10-10 fő a zeneművészet és a képzőművészet, 6-6 fő a filmművészet és az építőművészet, 3-3 fő a táncművészet és a népművészet, 7 fő az iparművészet, valamint 2 fő a fotóművészet területéről lesz kiválasztva. A díj posztumusz nem adományozható és érdemtelenség miatt vissza is vonható.

A díjat a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) elnöke és a miniszterelnök fogja adományozni, és odaítéléséről a Nemzet Művésze Díj Bizottság dönt, amelynek nyolc tagját az MMA elnöke és további két tagját a kultúráért felelős miniszter kéri fel legfeljebb három évre. A bizottság elnöke az MMA mindenkori elnöke lesz, amennyiben ő is Kossuth-díjas; ha az MMA elnöke esetleg nem lenne az, akkor pedig maga helyett állíthat ki valakit, aki megfelel a kritériumnak.

A jogszabály emellett a köztestületként működő MMA kultúrstratégiai szerepének erősítését is célozza, ezért az indoklás szerint a szervezet biztosítja a rendes és a levelező tagok közötti jogegyenlőséget, a köztestület társadalmasítását, továbbá művészetelméleti szakemberek taggá választhatóságát. A javaslat elfogadásával új tagsági kategória is létrejön az MMA-ban: a rendes és a levelező, valamint a tiszteletbeli és a pártoló tagok mellett új kategória lesz az úgynevezett nem akadémikus tag. A törvény a levelező tagok számát ötvenben maximalizálja, és biztosítja a levelező tagoknak a szavazati jogot az MMA közgyűlésein,

[17] T/12976. számú törvényjavaslat a Magyar Művészeti Akadémiáról szóló 2011. évi CIX. törvény módosításáról http://www.parlament.hu/irom39/12976/12976.pdf

továbbá az aktív és passzív választójogot a tisztségviselők megválasztásakor. Rendes taggá ezentúl kizárólag az MMA levelező tagja választható a jövőben, legalább két évvel azután, hogy levelező taggá választották. A törvény elfogadásával megállapítható, hogy a jövőben az MMA felépítése a Magyar Tudományos Akadémiáéhoz hasonló lesz.

Az új díjat heves kritikák érték a baloldal részéről, akik főként a díjat odaítélő grémiumot kritizálták. Többen megjegyezték például, hogy az MMA konkurenseként számon tartott Széchényi Irodalmi és Művészeti Akadémiát is fel lehetett volna kérni arra, hogy delegáljon küldötteket az odaítélő bizottságba, így biztosítva, hogy valóban politikai oldaltól semleges döntés születhessen. Mészáros Sándor, a Szépírók Társaságának elnöke szerint az odaítélő bizottság összetétele csak fokozza a gyanút, hogy az elismerések politikai preferenciák mentén dőlnek majd el. Ezt a balsejtelmet szerinte csak egy olyan kuratórium oszlathatná el, amely a művészeti ágak reprezentatív szakértőiből állna össze.[18] Mészáros úgy véli: az új díj csak fokozza majd a már meglévő kultúrharcot. Véleménye szerint a legnagyobb probléma, hogy az MMA-val szemben, annak hitvallása és vezetője miatt, mára igen nagy a bizalmatlanság. Így akkor sem biztos, hogy a díjazottak elfogadják a címet, ha a főként MMA-tagokból álló bizottság demonstratív módon másfajta szellemiségű alkotókat is elismerne, hiszen ez egyúttal a szervezet legitimizációját is jelentené. Hiller István volt kulturális miniszter szerint az MSZP sem a díjat ellenzi, hanem az azt odaítélő grémium ellen van kifogása, amely egy kormányközeli testület.

Kucsera Tamás Gergely, az MMA főtitkára szerint azonban egy ekkora létszámú jelölő, valamint döntéshozói kör, illetve egy összművészeti díj esetében a gyakorlatban kizárt a véleménymonopólium kialakulása, így a díj odaítélésének módja garantálja, hogy ez a cím valóban „nemzeti", nem pedig MMA-elismerés lesz. Véleménye szerint a kritérium, hogy a díjazottnak legalább 65 évesnek és Kossuth-díjjal rendelkezőnek kell lennie, amit már eleve csak a kulturális és művészeti alkotások terén kivételesen magas színvonalú, példaértékű, nemzetközileg is elismert alkotó szerezhet meg, kizárja azt, hogy méltatlan személy kerüljön a díjazottak közé.

A Századvég véleménye szerint bár a díj jelenleg nem váltott ki széles figyelmet a választók részéről, a jövőben, főként a díj jövő év novemberére tervezett első átadásakor, mégis potenciális konfliktusforrás lehet az utóbbi éveket meghatározó „kultúrharcban". Ugyanis

[18] http://nol.hu/archivum/20131112-a_kossuth-dij_lenne_a_garancia

ahogyan azt Mészáros Sándor is említette, könnyen lehet, hogy bizonyos, a kormányzat politikájával egyet nem értő művészek visszautasítják a díjat, aláásva ezzel a díj társadalmi megítélését is.

V. A magyar kultúrpolitika nemzetközi megítélése

A magyar kultúrpolitika megítélése a nemzetközi sajtóban bár javult valamelyest az elmúlt negyedévhez képest, összességében még mindig inkább negatívnak mondható. Megállapíthatjuk, hogy főként a német és az osztrák sajtó szentel figyelmet a magyar kulturális élet alakulására, és cikkeik hangvétele jórészt kritikus a kormány politikájával szemben. A német sajtóban a kormány kultúrpolitikájának és a miniszterelnök személyének is állandó jelzője lett az autoriter jelző. A cikkek szerint a kormányzat teljes kontrol alatt tartja a művészeti életet, illetve önkényesen nevezi ki az állami intézmények vezetőit, és a pénzügyi források elvágásával ellehetetleníti a független művészeti intézményeket. Továbbá szerintük a kormányzat kultúrpolitikája Európai Unió-ellenes, túlzottan nacionalista, konzervatív, és kirekesztő bizonyos társadalmi csoportokkal szemben.

Megemlítendő, alátámasztva Vidnyászky Attila fentebb már említett vádját, hogy a német sajtóban kiemelt szereplési lehetőséget kapnak a kormányzat politikáját bírálók, míg a kormányzat támogatói nem kapnak lehetőséget ezek megcáfolására. Az elmúlt negyedévben a német sajtó több prominens baloldali művésszel is interjút készített, melyek hangvétele kritikus volt a kormányzattal szemben. A Süddeutsche Zeitung Fischer Ivánnal készített interjút, melyben a tiszaeszlári vérvádat feldolgozó Vörös Tehén című operájáról kérdezték. A cikkben a kormányzatot a szélsőjobboldalinak tartott Jobbikkal való összejátszással vádolják, és Fischer szerint Orbán Viktor *„burkoltan udvarol a szélsőjobb szavazóknak, hogy megőrizze többségét a jövő tavaszi választásokon."* Továbbá hozzátette, hogy szerinte ma Magyarországon minden gazdasági problémáért az országban az EU és az IMF mellett a zsidókat vádolják. A Frankfuter Allgemeine szintén kritikus cikkében Alföldi Róbertet kérdezte, aki szerint ma a magyar művészek *„a jobboldali konzervatív Orbán-kormány maradi kultúrafelfogása miatt szenvednek"*[19]. A Der Tagesspiegel pedig A Korrupció című darab kapcsán készített interjút a darab rendezőjével, Gulyás Mártonnal. A darab a politikai korrupció működését jeleníti meg, és a rendező szerint a műben szereplő *„klán éppúgy*

[19] Frankfurter Allgemeine Zeitung: Eine feste Burg ist unser Trott ,2013. október 14., Martin Lhotzky (print, 29. oldal)

dőzsöl a nacionalizmusban, mint ahogy a jobboldali, konzervatív, eurokritikus miniszterelnök, Orbán Viktor kormánya is".[20]

A német és osztrák lapok hevesen kritizálták a Nemzeti Színház új Honegger darabját, a Johanna a máglyán-t is. A cikkek mind felidézik az ominózus jelenetet, amikor hatalmas kártyalapokon nyugati lapok címei elevenednek meg olyan politikusok karikatúráival, akik a magyar miniszterelnököt kritizálták autoriter hatalomgyakorlása miatt, EU-ellenességgel és nacionalizmussal vádolva rendezést.

Javult ugyanakkor a kormányzati kultúrpolitika megítélése az angolszász világban. Bár elmondható, hogy az angolszász sajtó általánosságban nem szentel akkora figyelmet a magyar kulturális élet alakulására, mint német vagy osztrák kollegáik, mégis pozitívan értékelhető, hogy az elmúlt hónapok során nem jelent meg az angolszász világban kifejezetten negatív hangvételű cikk az ország kultúrpolitikájával kapcsolatban. Pozitív továbbá, hogy a brit és amerikai sajtó részletesen beszámolt az elmúlt negyedév kulturális beruházásairól. A Zeneakadémia újonnan felújított épületéről például beszámolt a BBC, a New York Times, a Bloomberg, és a Reuters is, méltatva az ország gazdag zenei tradícióit és kultúráját.[21] Külön kiemelendő, hogy a Financial Times hosszú cikkben foglalkozott a nyolcadik kerület megújulásával is.[22] A cikk szerint a kerületben sorra újítják fel az eddig elhanyagolt, gyönyörű 19. századi épületet, és a Józsefváros ma kulturális reneszánszát éli, hiszen sorra nyílnak meg a kortárs művészeti galériák és a divatos kávézók. A felújított metróvonalaknak köszönhetően pedig rengeteg turista és fiatal látogat a kerületbe, hogy élvezzék a pezsgő éjszakai életet.

[20] http://www.tagesspiegel.de/kultur/kultur-in-ungarn-schoene-neue-demokratie-zu-besuch-beim-ensemble-kretakoer/8926890.html
[21] http://zeneakademia.hu/rolunk
[22] http://www.ft.com/intl/cms/s/2/82555196-2c11-11e3-acf4-00144feab7de.html

VI. Elemzések

VI.1. Kulturális közfoglalkoztatási program

November elsején kulturális közfoglalkoztatási programot indított az Emberi Erőforrások Minisztériumának háttérintézményeként működő Nemzeti Művelődési Intézet (NMI), melynek lebonyolításában a Belügyminisztérium is közreműködik. A program célja a helyi kis közösségek támogatása és a kultúra erősítése. Az NMI, melynek kiemelt feladata a közművelődés fejlesztése illetve segítése, még tavasszal nyújtotta be a kulturális közfoglalkoztatás programját a Belügyminisztériumba, amelyet végül támogatásra méltónak talált a kormányzat. A programot igényfelmérés előzte meg, melynek keretében az NMI 15 000 címzetthez, önkormányzatokhoz, közművelődési intézetekhez, egyházakhoz és civil szervezetekhez jutatott el felhívást. Már az igényfelmérésből kiderült, hogy nagy a kereslet a program iránt, hiszen összesen 1352 önkormányzat, 338 intézmény és 585 civil szervezet nyújtotta be együttműködési szándékát a programra, akik összesen 5774 alkalmazottra tartottak volna igényt.[23]

A programban novembertől 1263 település vesz részt, melynek körülbelül egyharmada, 442 település hátrányos helyzetű.[24] A programban 4000 fő vesz részt, melyből 134 fő asszisztensként, 160 fő koordinátorként, a maradék 3706 fő pedig közösségi közfoglalkoztatottként jut majd munkához. A kulturális közfoglalkoztatottak a program ideje alatt hétköznapokon napi 8 órában dolgoznak, mely munkáért az asszisztensek és koordinátorok havi bruttó 106.480 forintot kapnak, míg a közösségi közfoglalkoztatottak bruttó 96.800 forint javadalmazásban részesülnek. Mind a 19 megye részt vesz a program lebonyolításában, és jelenleg egy megyére 230-250 kulturális közmunkás jut átlagosan. A megyék közötti koordinációt szintén a minden megyében közművelődési módszertani irodákat működtető NMI fogja végezni. Közel 2000 partnerszervezet is közreműködik a program lebonyolításában, köztük a civil élet szereplői, közművelődési intézmények, múzeumok, könyvtárak, történelmi egyházak és önkormányzatok. Ezen szervezetek 1-25 közfoglalkoztatottat fogadnak, átlagosan szervezetenként 6 fő munkáját biztosítva. A

[23] http://www.tmamk.hu/amk/download/kultkoz.pdf
[24] A NMI kulturális közfoglalkoztatottságról szóló sajtó háttéranyag alapján

program egyelőre április 30-ig tart, és összköltsége 2,5 milliárd forint lesz, előreláthatólag azonban a program április után is folytatódni fog.

A kulturális közfoglalkoztatásba bevont személyek 2013. december 1-jétől a *Kulturális közösségszervezés alapjai* című 40 órás képzésen is részt vesznek, mely 17 elméleti és 23 gyakorlati órából áll. A képzés időtartama két hét, a részvétel pedig a közfoglalkoztatottak számára kötelező. A képzés célja elsősorban az, hogy kommunikációs és szervezési ismeretekkel látják el a résztvevőket, mely ismereteket remélhetőleg majd a munkaerőpiacon is kamatoztatni tudják.

A program egyébként nem előzmény nélküli, hiszen a kormányzat korábban már számos képzett munkanélkülit vont be bizonyos állami intézmények kulturális munkájába. Ezen közmunkások főként az MTVA és a Magyar Nemzeti Digitális Archívum digitalizálási valamint archiválási munkáiba segítettek be. Ezen program pozitív tapasztalatai nagyban segítették a jelenlegi kulturális közfoglalkoztatottság programjának kidolgozását.

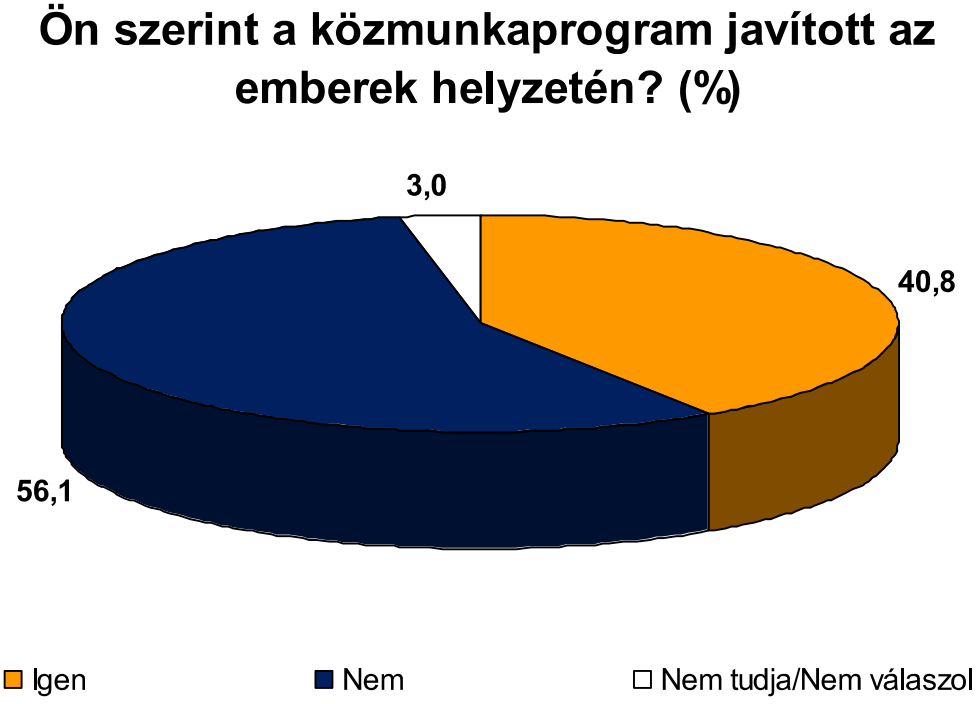
A kulturális közfoglalkoztatottság programja több szempontból is hasznos lehet. Egyrészt egyértelműen növeli a foglalkoztatottságot, de közben elősegíti a helyi közösségek kultúra- és értékteremtését, hiszen a kulturális közfoglalkoztatottak olyan feladatokat fognak ellátni, amelyekre ma a kistelepüléseken, főként a program egyharmadát kitevő hátrányos helyzetű településeken, jórészt nincs emberi erőforrás. Sok településen anyagi korlátok miatt jelenleg nemhogy sem művelődési ház, sem könyvtár sincs, hanem sokszor még az önkormányzatnál sem dolgozik közművelődési feladatokat ellátó személy. Sokszor hiányzik a munkaerő helyi kiadványok szerkesztéséhez, múzeumi feladatok alapvető ellátáshoz vagy kulturális programok megszervezéséhez is. Így a kulturális közfoglalkoztatottak, akik bérét teljes egészében az állam állja, komoly szerepet játszhatnak majd a bezárt művelődési házak újjáélesztésben, helyi kulturális és közösségi programok szervezésében, kulturális kiadványok szerkesztésében, illetve múzeumok fenntartásában, ezzel felpezsdítve a helyi kulturális életet. A programban résztvevő munkanélküliek közreműködésével akár még az Agóra-programban felújított és jelenleg sokszor sajnálatosan még üresen álló faluházakban is elindulhat a kulturális élet. A helyi kulturális élet gazdagításával pedig megállítható vagy legalábbis jelentősen mérsékelhető a helyi közösségek atomizálódása illetve a munkaerő-kiáramlás.

Másrészt a program keretében megvalósuló képzéssel valamint a munka során szerzett tapasztalatokkal a program résztvevői a munkaerőpiacon hasznosítható kompetenciákra tesznek szert, hiszen betekintést nyerhetnek a közösségszervező- és közművelődési munkába, részt vehetnek helyi rendezvények megszervezésében, civil szervezetek életében, a helyi kulturális és közösségi értékek feltérképezésében, közösségi koncepciók előkészítésében, illetve közönségszervezésben is, ezzel biztosítva jövőbeli könnyebb elhelyezkedésüket. Továbbá az általuk végzett közmunka referenciaként lesz jelen a későbbi munkavállalásnál is, ezzel segítve a fiatalok elhelyezkedését. A munkavégzés folyamán a résztvevők rengeteg hasznos kapcsolatra tehetnek szert, és e kapcsolati háló szintén megkönnyítheti jövőbeni elhelyezkedésüket. Továbbá a közmunkaprogram a kulturális-közművelődési területen eddig hosszabb időre munka nélkül maradt személyeknek is visszatérési lehetőséget és szakmájában való átmeneti elhelyezkedési lehetőséget is ad.

Harmadrészt érdemes megjegyezni, hogy az eddigi közmunkaprogramok elsősorban mezőgazdasági és ipari tevékenységekre irányultak, jórészt ebből is kifolyólag pedig nem igazán támogatták a magasabb képzettségű, főként diplomás munkanélküliek munkába állását. A kulturális közfoglalkoztatottságban résztvevőknek azonban legalább érettségivel kell rendelkezniük, de a program szervezői főként a diplomás kulturális közfoglalkoztatottakra számítanak. Főként a frissdiplomások nagyobb bevonásával a program talán javíthat a közmunkaprogram jelenlegi valamelyest negatív megítélésén is. A Századvég novemberi közvélemény-kutatása alapján ugyanis a polgárok 56,1 százaléka még úgy vélte, hogy a közmunkaprogram összességében nem segített az emberek helyzetén, míg 40,8 százalékuk vélte úgy, hogy segített. Pártszimpátiát vizsgálva még rosszabb a program megítélése, hiszen a kormánypárti szavazók kivételével az összes párt támogatóinak nagyjából 70 százaléka inkább negatívan értékeli a közfoglalkoztatottság eddigi eredményeit. A kulturális közfoglalkoztatottság programja azonban az imént említett okokból kifolyólag javíthat a közmunkaprogram jelenlegi megítélésen.

Érdemes kiemelni továbbá, hogy a program megvalósítását folyamatos, többszintű monitorozás kíséri, amely lehetővé teszi a kulturális közfoglalkoztatottság tapasztalatainak jövőbeni összegzését majd továbbadását, illetve megkönnyítheti további programok szervezését.

A sajtó, illetve a programban résztvevő intézetek részéről eddig pozitív a kulturális közfoglalkoztatottság megítélése. Egyedül a régiós megosztást érte kritika, ugyanis voltak, akik arról számoltak be, hogy míg a nyugat-magyarországi megyékben átlagosan aluljelentkezés volt a programba, addig Kelet-Magyarországon jelentős volt a túljelentkezés, melynek következtében itt nem is sikerült minden jelentkezőt elhelyezni.[25] Így a kormányzat számára a jövőben talán megfontolandó lehet a kelet-magyarországi régióban külön kulturális közmunka program indítása, vagy legalábbis magasabb kvóta meghatározása a térség számára a program megvalósítására.

adatfelvétel: 2013. november

[25] http://www.origo.hu/itthon/20131112-kulturalis-kozmunkaprogram-diplomasok-a-kulturalis-szferaban-kozmunkas-berert.html

		Ön szerint a közmunkaprogram javított az emberek helyzetén?			Összesen:
		Igen	Nem	Nem tudja/Nem válaszol	
Ha most lennének a parlamenti választások, az alábbi pártok közül, Ön kire szavazna?	Fidesz-KDNP	65,8%	32,0%	2,1%	100,0%
	Jobbik	29,4%	54,9%	15,7%	100,0%
	LMP	21,1%	78,9%		100,0%
	MSZP	33,3%	66,7%		100,0%
	DK	2,4%	97,6%		100,0%
	Együtt 2014-PM	23,8%	73,8%	2,4%	100,0%
	Más létező párt	28,6%	71,4%		100,0%
	Bizonytalan	34,2%	62,3%	3,5%	100,0%
	Nem válaszol, nem menne el	22,5%	75,0%	2,5%	100,0%
Összesen:		40,7%	56,1%	3,1%	100,0%

VI.2. A magyar kultúrdiplomácia kiemelkedő sikere: az új Magyar Intézet Pekingben

A negyedév legfontosabb kultúrdiplomáciai eseménye volt a pekingi Magyar Intézet november 13-ai megnyitása. Az intézményt Szijjártó Péter, a Miniszterelnökség külügyi és külgazdasági államtitkára nyitotta meg, majd Hatos Pál, a Balassi Intézet főigazgatója mondott köszöntő beszédet.[26] Szijjártó Péter kiemelte, hogy a kulturális intézet a keleti nyitás stratégiájának egy újabb sikerpontja, és megjegyezte, hogy a Magyarország és Kína közötti hosszú távú stratégiai együttműködés legjobb alapja "az emberek közötti megértés és barátság, amelyhez a kultúrák kölcsönös ismerete és tisztelete jelenti a legrövidebb utat". Így a kormánybiztos szerint a kulturális intézet kiemelten segíteni fogja azt a fontos célt, hogy Magyarország Kína kiemelt közép-európai partnere legyen. A megnyitón a Gombold újra! show keretében a résztvevők történelmi utazáson vehettek részt, ahol hazánk a magyar öltözködéskultúra fejlődésén keresztül került bemutatásra. Az Intézet vezetője Buslig Szonja Andrea sinológus-régész lett, aki mintegy tíz évig az ELTE Kínai Tanszékén is oktatott, majd kultúrdiplomáciai feladatokat látott el Magyarország pekingi Nagykövetségén. Az Intézetet a Balassi Intézet fogja működtetni a jelenleg 17 országban működő 19 (Bukarest, Sepsiszentgyörgy, Pozsony, Szófia, Prága, Varsó, Tallinn, Helsinki, Moszkva, Róma, Bécs, Berlin, Stuttgart, Párizs, Brüsszel, London, New York, Kairó, Delhi) további magyar intézet mellett.

A megnyitó után Szijjártó Péter Liu Li-min oktatási miniszterhelyettessel és Hszu Linnel, a Kínai Nyelvoktatási Tanács igazgatójával is találkozott. A találkozó után a felek aláírták egy, a 2013-2015 közötti időszakra vonatkozó ösztöndíj-megállapodást és oktatási munkatervet is, melynek keretein belül a két kormány 230 hónapnyi ösztöndíjkeretet biztosít egymás egyetemi hallgatóinak, Magyarország pedig ezen felül évente 200 kínai hallgatónak kínál ösztöndíjat a keleti nyitás ösztöndíjprogramja keretében, amely szívességet a kínaiak tartományi szintű ösztöndíjakkal fognak majd viszonozni. Ezt követően pedig Mezey Barna, az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) rektora és Hszu Lin aláírta a Konfuciusz Intézetek Közép- és Kelet-európai Regionális Oktatási Centrumának budapesti megalapításáról szóló szerződést. Ez a centrum az első kínai tanárképző központ lesz a világon - mondta Szijjártó

[26] http://www.balassiintezet.hu/hu/uj-kulturalis-intezet-nyilik-pekingben/

Péter, úgy fogalmazva, hogy a Konfuciusz Intézetek világszerte letéteményesei a kínai nyelv oktatásának és kultúra megismertetésének, és óriási elismerést jelent, hogy Magyarország válik a kínai nyelvoktatás regionális központjává.

Az ország kultúrdiplomáciájának mindenképpen hatalmas siker, hogy Ázsia vezető nagyhatalmában első közép-kelet-európai országként kulturális intézetet hoztunk létre. Említésre méltó, hogy a külföldi kulturális intézetek nyitása Kínában rendkívül hosszú és bonyodalmas folyamat, ennek eredményeképp az Európai Unió tagállamai közül jelenleg csak kilenc működtet kulturális intézetet az ázsiai országban. Ezek közül azonban az elmúlt évtizedek során csak kettőnek sikerült elismertetnie kulturális intézete nemzetközileg szokásos, önálló jogi státuszát a kínai féllel. A többi uniós tagállam kínai intézetei jogilag nem önálló entitások, hanem az adott ország nagykövetségének részeiként, diplomáciai státuszban működnek, mivel a kínai fél csak ezt teszi számukra lehetővé. Így Magyarország a harmadik uniós tagállam amelynek sikerült ezt elérnie, ami még jobban felértékeli az intézet jelentőségét.

Tovább emeli az Intézet jelentőségét annak elhelyezkedése is, hiszen a modern Peking egyik legemblematikusabb épületében, a Zaha Hadid által tervezett Galaxy Sohoban található. Ez a Peking szívében elhelyezkedő modern épületegyüttes a hagyományos kínai udvarházat önti új formába. A több mint 330 000 m² nagyságú komplexumból 90 000 m² kereskedelmi jellegű terület, mely nagy kiterjedésű közösségi tereket is magába foglal.[27] Ezen monumentális építészeti remekműben került elhelyezésre a Pekingi Magyar Intézet. Az Intézetben iroda, tanterem, olvasósarok és kamara kiállítások, koncertek rendezésére alkalmas kávézó kapott helyet. Feladata a magyar kultúra közvetítése a benne megvalósuló sokszínű rendezvények segítségével, s mintegy kirakatként feltárni a közönség felé a magyar kultúra sokrétűségét.

A pekingi Kulturális Intézet azonban csak az első lépcsőfoka a magyar kultúrdiplomácia kormányzat által tervezett ambiciózus kiterjesztésének, amelyet a következő évben számos új intézet követ majd. Kijelenthető, hogy Magyarország kulturális diplomáciai hálózata jelenleg nagyon is versenyképes régiós társainkéval. Pozícióink megtartásához azonban mindenképpen szükséges az intézményhálózat további bővítése. Szerencsére ezt a jelenlegi kormányzat is felismeri, így az elkövetkező években várhatóan jelentős expanzióra kerül

[27] A Századvéghez a Balassi Intézet által eljutatott dokumentum alapján.

majd sor. Az expanziónak egyelőre két jól meghatározható iránya van. Egyrészt a keleti nyitás programjával is összhangban Ázsia vezető nagyhatalmával (Kína) és feltörekvő országaival (Törökország, Azerbajdzsán, Kazahsztán) történő intenzívebb kapcsolatok kialakítása a cél. A második irány pedig a szomszédos országok (Kolozsvár) és a Balkán, Délkelet-Európa (Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Albánia) felé irányuló magyar kül- és nemzetpolitikai törekvéseinek segítése.

Ezen törekvésekkel összhangban még 2012 októberében Horvátországgal, 2012 decemberében pedig Szerbiával kötött a kormány megállapodást kulturális intézet megnyitásáról. A belgrádi és zágrábi intézet eredetileg szintén ezen negyedév folyamán kerültek volna megnyitásra, azonban a zágrábi a MOL-INA konfliktus miatt, a belgrádi pedig a kivitelezési munkák csuszása miatt a jövő év elejére lett elhalasztva. A kormány ezen év november 15-én Törökországgal is aláírt egy kulturális intézetre vonatkozó megállapodást, melynek keretében december 17-én Isztambulban is magyar intézet nyílik.[28] További intézetek alapítása is tervezett a következő kormányzati ciklusra. Új intézet nyílhat az elkövetkező években többek között Bakuban, az Azerbajdzsáni Köztársaságban, Asztanában, a Kazah Köztársaságban, Kolozsváron, Romániában, Szarajevóban, Bosznia-Hercegovinában, valamint Tiranában, Albániában.

A Balassi intézet által működetett intézetek további támogatása több okból is hasznos lehet az ország számára. Egyrészt alkalmasak a magyar kultúra és a nem napi politikai folyamatok bemutatására és értelmezésére az adott befogadó közeg számára értelmezhető és elfogadható módon. Peking, Baku vagy esetleg Asztana esetében pedig kidomboríthatják a magyar kultúra keleti, ázsiai vonásait, ezzel erősítve a kulturális kötődéseket. Másrészt képesek lehetnek arra, hogy célzott kapcsolatokat alakítsanak ki a befogadó ország művelt középosztályával, akik képesek lehetnek az adott ország közvéleményét Magyarország érdekeinek megfelelően befolyásolni. Harmadrészt az intézetek tevékenysége jól kiegészítheti a mindenkori magyar országimázs-törekvéseket, valamint az adott diplomáciai testületnek az adott kultúrának megfelelő reprezentációjában is segíthet.

[28] http://www.balassiintezet.hu/hu/uj-intezetunk-nyilt-isztambulban/